

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**Збірник тез доповідей
ПІДСУМКОВОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ КУРСАНТІВ, СЛУХАЧІВ
І СТУДЕНТІВ**

Секція №2

**Тактика дій та бойове забезпечення підрозділів
Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави**

([http:// nangu.edu.ua](http://nangu.edu.ua))

*23 квітня 2020 року
м. Харків*

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету – перший заступник начальника Національної академії з навчально-методичної та наукової роботи генерал-майор **Морозов О.О.**

Відповідальний секретар оргкомітету:

науковий співробітник науково-організаційного відділу **Медвідь Ю.І.**
(057-739-26-68, 4-68)

Члени оргкомітету:

начальник науково-дослідного центру полковник **Приходько І.І.**;
начальник навчально-методичного центру полковник **Тробюк В.І.**;
начальник оперативно-тактичного факультету полковник **Павлов С.П.**;
начальник командно-штабного факультету полковник **Овчаренко В.В.**;
начальник факультету логістики полковник **Єманов В.В.**;
начальник гуманітарного факультету полковник **Іщенко С.О.**;
начальник Київського факультету полковник **Корнієнко Д.М.**;
начальник відділу по роботі з особовим складом полковник **Драган Ю.А.**;
начальник відділу родів військ та служби полковник **Деркач О.В.**;
заступник начальника науково-організаційного відділу підполковник **Воробйов С.О.**;

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-організаційний відділ.

Контактні телефони: 057-739-26-02, 057-739-26-68.

Електронна адреса: nov_nangu@ukr.net

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори

**Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави**

Керівник підсекції: кандидат військових наук, доцент полковник
Башкатов Є.Г.

Секретар підсекції: кандидат технічних наук майор **Іванченко А.О.**

УДК 35.071.1

Башкатова В.Є., курсант 116 навчальної групи курсу № 1 гуманітарного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Башкатов Є.Г., начальник кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, доцент, полковник

**РОЛЬ І МІСЦЕ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ ВИКОНАННІ
ЗАВДАНЬ З ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЖИМУ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ**

Для організації заходів щодо виконання завдань органами та силами у надзвичайному стані Законом України «Про правовий режим надзвичайного стану» визначено, що повноваження з забезпечення заходів стосуються, крім керівництва держави, органів виконавчої влади, військового командування та його представників, органів місцевого самоврядування.

Відповідно до ст. 10 цього Закону до військового командування віднесені:

Головний орган військового управління Національної гвардії України (ГУ НГУ);

Служба безпеки України (СБУ);

Військова служба правопорядку у Збройних Силах України (ВСП у ЗСУ).

Серед складових військового командування ГУ НГУ зазначено першою стрічкою. Звідси, можна полягати, що ГУ НГУ надається провідна роль серед інших складових військового командування щодо здійснення повноважень у надзвичайному стані.

У такому разі ГУ НГУ (його представники) повинні відігравати активну керуючу роль у плануванні та організації застосування сил військового командування при виникненні надзвичайного стану, нести відповідальність за стан справ при розв'язанні кризової ситуації.

Основним органом управління діями сил військового командування є ГУ

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

*Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави*

НГУ, тобто орган на який покладається планування, організація та контроль дій не тільки Національної гвардії України (НГУ) як основної вирішальної сили з забезпечення національної безпеки країни, але і іншими силами військового командування.

При цьому НГУ слід розглядати як вирішальну силу, яка створена за військовим зразком, має у своєму складі частини з великою людською масою, з централізацією управління, і може застосовуватися масово з одночасним виконанням завдань постійного характеру на усій території країни. Призначення НГУ й міститься у виконання завдань у надзвичайних ситуаціях, а виконання завдань постійного характеру є допоміжним завданням для НГУ, бо ці завдання є власне завданнями інших правоохоронних органів.

Про це свідчить також і світовий досвід залучення подібних сил для вирішення зазначених завдань (США, Франція, Італія та ін.).

Решта складових військового командування забезпечують інформацією, проводять контррозвідувальне забезпечення – СБУ, забезпечують правопорядок у частинах ЗС, які опинились у районі надзвичайного стану або перебувають в очікуванні дій, що вимагають їх втручання – ВСП у ЗС.

Таким чином можна зробити наступні висновки:

1. Серед складових військового командування ГУ НГУ відіграє роль основного органу безпосереднього управління силами військового командування під час виконання завдань у надзвичайному стані.

2. Потрібно внесення змін до Закону з метою призначення ГУ НГУ як провідного органу управління серед складових військового командування щодо управління діями залучуваних сил під час розв'язання кризової ситуації у районі надзвичайного стану.

3. Для керівництва силами військового командування у районі надзвичайного стану доцільно призначення комендантами відповідних територій представників ГУ НГУ.

4. Необхідно розробити такі положення:

“Положення про порядок дій сил військового командування щодо забезпечення правового режиму надзвичайного стану”;

“Положення про коменданта району надзвичайного стану”.

УДК 681.3

Блінов Є.П., курсант 217 навчальної групи Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Романюк В.А.**, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, доцент

ЗАСТОСУВАННЯ ЛАЗЕРНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ СНАЙПЕРА

В умовах зростання і загострення терористичної та кримінальної активності питання забезпечення безпеки стають однією з найактуальніших завдань як для державних правоохоронних структур, так і для недержавного сектора охорони. Найважливішим завданням всіх структур є своєчасне виявлення загрози на початковій стадії її підготовки. Однією з небагатьох демаскуючих ознак застосування терористами і злочинцями оптичних приладів спостереження, прицілювання і бачення є їх оптичний контраст.

Снайпери і їхні помічники можуть бути виявлені, перш ніж вони зроблять свій перший постріл, завдяки новій технології лазерного сканування й спостереження.

Рівень розвитку технологій лазерних установок в останні роки показує, що стало можливим їх використання в якості засобів ураження вже в поточному десятилітті. Така зброя, за оцінкою зарубіжних фахівців, має суттєво підвищити ефективність застосування підрозділів Національної гвардії України. Вона призначена, в першу чергу, для оснащення підрозділів поліції, але може застосовуватися і військовослужбовцями, наприклад, при веденні бойових дій в умовах міста і при несенні служби на блокпостах в ході контртерористичних операцій.

До числа пріоритетних відносяться програми розробки лазерної зброї різного базування, здатної вирішувати завдання протиповітряної оборони, протиракетної оборони, протисупутникової боротьби, оптоелектронної протидії, нелетальної дії на живу силу противника тощо.

Основними елементами лазерної зброї є лазерна установка. Будь-який локаційний пристрій складається з передавача (лазера), який здійснює генерацію і передачу зондувального імпульсу у простір, та приймача, який сприймає випромінювання, відбите від цілі. В залежності від вимог, які висуваються до комплексу, таких як імовірності виявлення, робота в різних метеоумовах, висовуються ті чи інші вимоги до передавача та приймача, базовими з яких є вимоги до їх енергетичних параметрів.

Відповідно, розраховуючи величину енергії передавача, необхідно врахувати те, що енергія випромінювання не повинна бути дуже великою щоб не осліпити випадково не тільки снайпера, а й "звичайну" людину, або не

демаскувати процес лоціювання, а з іншої сторони досить великою, щоб атмосфера та інші фактори не впливали на роботу комплексу.

Необхідно визначити енергію в імпульсі W , випромінювану передавальним пристроєм, якої достатньо для тимчасового засліплення очей людини, що знаходиться на відстані R від випромінювача.

УДК 355.42

Блощин Б.С., курсант 415 навчальної групи факультету логістики Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Назаренко О.Л.**, старший викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ В УМОВАХ МІСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ

В умовах усебічного розвитку людства, з'являється безліч нових проблемних питань, змінюється повсякденна та суспільна діяльність людства, що створює потребу в нових підходах до виконання завдань. Не є виключенням і військова сфера. Розвиток міської інфраструктури створює нові можливості, внаслідок чого постають нові проблемні питання. Все частіше доводиться проводити повномасштабні бойові дії на вулицях міста.

Бої в міських умовах значно відрізняються від боїв на відкритій місцевості, як на рівні планування, так і на рівні їх ведення. Фактори ускладнення таких зіткнень включають присутність цивільного населення та складність міської території. Наявність цивільного населення на сцені театру бойових дій унеможливує проведення артилерійської підготовки наступу військ, що значно ускладнює виконання основних завдань. Крім того, це дає змогу ворогу за допомогою пропагандистських дій створити панічні та негативні настрої серед мешканців міста.

Щільно забудована місцевість створює сприятливі умови для облаштування оборонних позицій, секретів, засідок, снайперських позицій, інженерних загороджень та мінування підступів, ускладнює та майже, лишає сенсу застосування повітряної розвідки. Обмеженість у наземних переміщеннях ускладнює використання броньованої та автомобільної техніки, створює додаткову загрозу для особового складу, який її застосовує.

Відсутність єдиної тактики дій під час бою у місті створює додаткові складнощі для командирів. В умовах дефіциту часу доводиться приймати рішення, які можуть коштувати втрат серед особового складу, населення, озброєння та військової техніки а також ускладнювати закріплення,

розташування та подальше просування військ.

Виходячи з вищевказаного, зроблені висновки про необхідність переоснащення підрозділів, з урахуванням міжнародного досвіду. Доцільним є впровадження: пристроїв та прицілів для стрільби із-за рогу; роботів та дронів, за допомогою яких є можливість проводити миттєву розвідку місцевості; переозброєння підрозділів на більш легку та компактну зброю (на зразок пістолет-кулемет), застосовувати яку набагато зручніше, ніж масивні та габаритні автомати.

Такі зміни дозволять змінити тактику бою у місті. Наприклад застосування дронів з необхідним оптичним та технічним обладнанням дозволяє часткове застосування броньованої техніки за умов прикриття її пішими порядками та безперервного спостереження оператором дрону за обстановкою, що склалася. Пристосування для стрільби із-за рогу мінімізують втрати та поранення особового складу а використання пістолетів-кулеметів збільшить маневреність особового складу, дозволить зменшити збитки за рахунок зменшеного калібру та надасть змогу брати більше полонених, які можуть надати цінні відомості про противника.

Розроблені пропозиції, щодо впровадження у підрозділах нових технічних засобів, які підвищують ефективність реалізації тактичних дій у населених пунктах. Запропоновані зміни в тактиці міського бою із урахуванням застосування такого оснащення і обґрунтовані способи застосування певних зразків озброєння. Представлений підхід до проведення професійної підготовки з особовим складом, з урахуванням специфіки ведення бойових дій в умовах міської місцевості.

УДК 355.53

Горілий А.О., курсант 257 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, старший сержант;
Стародубцев С.О., доцент кафедри управління повсякденною діяльністю командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙМАННЯ СПРАВ ТА ПОСАДИ КОМАНДИРОМ ВЗВОДУ У ПІДРОЗДІЛІ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Проведений аналіз прийняття та здавання посади командирами підрозділів у військах, особливо молодими офіцерами, свідчить про недостатність досвіду, а іноді недостатність їх теоретичної і практичної підготовки. Особливо це стосується молодих офіцерів – командирів взводів. Окрім того, вимоги до цього

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

питання викладено у декількох документах, які мають свої особливості та згодом змінюються. Тому теорія і практика прийняття та здавання посади посадовими особами військових частин потребує впорядкування. Прийняття посади це багатогранний та складний процес, в залежності від посади, яка приймається, тому у даній роботі розглядається приймання посади з обмеженням, а саме, тільки посада командира взводу, який не є матеріально відповідальною особою.

Про порядок приймання та здавання справ і посади командирами, начальниками всіх ступенів визначено у декількох керівних та установчих документах.

Так, Статут Внутрішньої служби Збройних Сил України, стаття 63, визначає загальні положення щодо приймання та здавання посади, а саме: підставу, перелік документів для приймання та здавання посади, обов'язкове проведення інвентаризації, складання інвентаризаційних відомостей, акту та подачу рапорту про прийняття і здавання посади. Стаття 64 визначає терміни для прийняття і здавання посад посадових осіб.

Проте, порядок перевірки ОВТ та інших матеріальних засобів, форми документів та правила складання і заповнення, особливості проведення інвентаризації не визначні. Не визначено приймання посади для командира взводу, який не є матеріально відповідальною особою.

У наказі МВС України № 72 1992 року "Про затвердження Положення про військово господарство внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України" визначено порядок приймання та здавання справ і посад особами, що відають військовим господарством, а саме: у яких випадках здійснюється передача матеріальних засобів, що включає приймання та здавання справ і посад у господарському відношенні, визначено зміст календарного плану прийому посади, надані вимоги щодо роботи інвентаризаційної комісії.

У наказі визначено, що приймання та здавання справ і посад здійснюється всіма матеріально відповідальними особами військової частини (з'єднання). Проте, для командира взводу, який не є матеріально відповідальною особою, знову не визначено.

Детальніше порядок прийому посади командиром підрозділу розкрито у Методичних рекомендаціях з порядку приймання та здавання справ і посади особами офіцерського складу Збройних Сил України. Надані рекомендації особам офіцерського складу щодо практичної допомоги з питань приймання та здавання справ і посади, а саме: визначені складові процедури вступу до посади, порядок приймання особового складу, матеріальних засобів підрозділу, оцінка рівня підготовленості ланки управління, надано алгоритм прийняття та здавання озброєння, військової техніки, зразки оформлення форм документів тощо.

Але рекомендації подані у загальному вигляді без врахування повсякденної діяльності підрозділів Національної гвардії України.

Таким чином, хоча існують керівні документи що визначають прийом посади для командира підрозділу взагалі, для командира взводу це питання не приведенне до єдиної порядку і не зведене до єдиного понятійного розуміння.

Тому пропонується командирю взводу, який не є матеріально відповідальною особою, приймати посаду за всіма пунктами керівних документів та відповідно з обов'язками командира взводу, але без інвентаризаційної комісії безпосередньо у попередника та скласти відповідні документи:

- календарний план приймання посади
- акт про приймання посади;
- інвентаризаційні описи про перевірку ОВТ та майна взводу;
- рапорт про прийняття посади.

УДК 355.413

Громадський Є.О., курсант 217 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Лисенко О.В.**, старший викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

ПОРЯДОК ВИВЧЕННЯ І ОЦІНКИ МІСЦЕВОСТІ, ВИБІР ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ОРІЄНТИРІВ

Бойовий досвід проведення антитерористичної операції (ООС) і практика бойової та спеціальної підготовки свідчать, що успіх бою залежить від ретельності і повноти його організації. Це положення набуває особливо важливого значення в сучасних умовах через різке скорочення часу на організацію бою.

Бій командир взводу (відділення) організовує, як правило, на місцевості. Коли за умовами обстановки виїхати на місцевість неможливо, ця робота проводиться за картою або на макеті місцевості. Однак і в цьому випадку потрібно прагнути уточненню завдання підлеглим і організацію взаємодії провести на місцевості.

Вивчення і оцінювання місцевості в інтересах організації вогню є частиною оцінювання обстановки, що проводиться командиром взводу (відділення) при організації бою або розвідки місцевості.

Особлива увага приділяється вивченню місцевості на рубежі атаки і в напрямку наступу противника, визначення рубежів, з яких повинен відкриватися

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

вогонь з танків, бронетранспортерів, бойових машин піхоти. Стрільба при цьому повинна вестися з урахуванням умов місцевості так, щоб снарядами бойових машин не були вражені розташовані попереду свої підрозділи.

У всіх випадках при вивченні місцевості слід передбачати можливість дій на ній в умовах сильного задимлення та пожеж, а також вночі. Необхідно визначити місцеві предмети, які можуть бути видні на тлі неба в диму, сутінках і вночі, вжити заходів для забезпечення правильних напрямків стрільби в цих умовах.

Загальноприйнятим є порядок вивчення та оцінки місцевості спочатку в розташуванні противника, потім в районі своїх підрозділів.

При вивченні місцевості в розташуванні противника командир взводу (відділення) визначає:

місця ймовірного розміщення елементів бойового порядку противника і його вогневих засобів;

характер можливих дій противника;

на яких напрямках, рубежах, за якими ділянками і районам, які види вогню доцільно застосувати;

орієнтири і рубежі (ділянки), де може бути досягнуто найбільшої поразки противника зосередженим і загороджувальним вогнем.

При вивченні і оцінюванні місцевості в розташуванні своїх підрозділів командир взводу (відділення) визначає найбільш доцільне використання місцевості для створення системи вогню і спостереження.

За глибиною орієнтири призначаються, зазвичай, на рубежах дійсного вогню озброєння свого підрозділу та доданих засобів. Наприклад, для стрілецької зброї орієнтири зручно мати на дальностях 400 – 600 і на 800 – 1000 м, для БТР (БМП), танків, артилерійських знарядь і ПТУР – на дальностях 400 – 600, 1000 – 1500 і 2000 – 2500 м, а для стрільби на великі дальності – на 3500 – 5000 м.

На роту може бути призначено в наступальному бою 2 – 4, а в оборонному 4 – 6 одиниць орієнтирів; номери цих орієнтирів є загальними для всіх підрозділів. При необхідності командири підрозділів можуть призначати додаткові орієнтири, яким присвоюються умовні найменування без зазначення номерів.

Таким чином:

1. Для більш чіткого управління підрозділами та вогнем під час бою, в розвідці призначаються єдині орієнтири, кодуються топографічні карти та місцеві предмети. В якості орієнтира вибираються добре видимі вдень і вночі та найбільш стійкі від руйнування місцеві предмети. Орієнтири призначаються і нумеруються справа наліво та за рубежами від себе в бік противника. За глибиною орієнтири призначаються:

- в наступі на всю глибину бойового завдання взводу (відділення) з урахуванням досяжності його вогневих засобів;

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

- в обороні на глибину досяжності вогневих засобів взводу (відділення).

2. Для взводу (відділення) орієнтири призначаються за рубіжами:

- перший: на передньому краї оборони противника і в найближчій його глибині (до 200 м),

- другий: на глибині 500 – 600 м,

- третій: 800 – 1000 м;

- для танків і ПТУР на передньому краї і в найближчій глибині 400 – 600, 1000 – 1500, 2000 – 2500 м відповідно.

Один з добре видимих орієнтирів призначається основним. Він повинен знаходитися, як правило, в центрі фронту наступу (смуги вогню або спостереження) на дальності 2500 – 3000 м.

Кількість орієнтирів залежить від виду бою, що застосовуються приладів спостереження і має бути достатнім для забезпечення швидкого і надійного цілевказівки.

3. Перед фронтом наступу взводу (відділення) необхідно мати три-чотири, а в обороні чотири-шість орієнтирів на трьох-чотирьох рубежах.

УДК 455.5

Громадський Є.О., курант 217 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Саморок М.Г., викладач кафедри тактико спеціальної підготовки Національної академії Національної гвардії України, майор

ОСОБЛИВОСТІ ДІЙ ПІДРОЗДІЛУ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ ПО ЗНИЩЕННЮ ЗЛОЧИНЦІВ, ЩО ЗАХОПИЛИ БУДІВЛЮ

Тероризм – незаконне застосування насильства або погроза такого у відношенні особистості або майна., мотивоване прагненням домогтися політичних поступок зі сторони держави.

Терористична діяльність може здійснюватися терористами – одинаками, терористичними групами і організаціями, здійснюватися міжнародними терористичними організаціями за підтримкою держав. Тероризм здійснюється як боротьба підпільна, насильницька, цілеспрямована, керована, ідеологізована. Жертви тероризму можуть бути випадкові або вибіркові (представляючи – собою символи державних або інших інститутів). Терористичний акт виконує функції залякування визначеної категорії осіб або пропаганди ідей терористів.

Існує три основних погляди на природу тероризму: виходячи з бойових проявів терористичної діяльності, кримінальних, соціально-політичних.

Відповідно до першої позиції тероризм розглядається як вид збройних дій, війни і визначається як «збройний конфлікт низької інтенсивності». Друга точка зору наголошує на кримінальній складовій і розглядає тероризм, як вид кримінальної злочинності. Третя позиція розглядає тероризм, як вид політичної боротьби, що формується на основі соціально-політичного протесту.

Одним із терористичного акту є захоплення будинків.

Найчастіше нальотам піддаються будинки посольств, урядові установи, партійні офіси. Чеченський тероризм дав зразок нападу на лікарні. Як правило, захопленням будинків терористична операція не обмежується. У випадку вдалого для терористів ходу справ, їм надається можливість залишити захоплений будинок під прикриттям заручників.

Особливості штурму приміщення, в якому знаходиться злочинець (особа, яка підозрюється у скоєні злочину).

1. Пересування до будівлі необхідно робити за напрямками, що не проглядаються з вікон, які контролює злочинець.

2. Маршрути просування до будівлі по можливості не повинні проходити поруч з автомобілями, що стоять (особливо з дорогими іномарками). Тим більше не слід їх торкатися. Сигналізація, що раптово спрацювала, може привернути увагу злочинців, видати місце знаходження групи та повідомити про те, що операція з затримки почалася.

3. Особливу увагу звернути на правильність входу до під'їзду будинку та рух сходами. Перед початком операції штурмова група ділиться на дві підгрупи. Перша підгрупа під прикриттям другої пересувається до під'їзду, після чого забезпечує пересування другої підгрупи. Друга підгрупа входить до під'їзду, проходить половину поверху та закріплюється на сходовій площадці між першим та другим поверхом. Далі забезпечує прикриття входу до під'їзду першої групи, яка проходить перший поверх, закріплюється на сходовій площадці між другим та третім поверхом, забезпечує подальший рух другої підгрупи. Таким чином, штурмова група здійснює просування до потрібної квартири.

4. Не рекомендується при просуванні користуватися ліфтами. Ретельно розроблену операцію можуть зірвати як несподівана технічна поломка ліфту, так і дії злочинця, спрямовані на це.

5. Не рекомендується здійснювати прикриття руху підгрупи на площадці якого-небудь поверху. Двері, які раптово відчиняться ззаду, примусять бійців інстинктивно повернутися, буквально на мить припинити прикриття своїх товаришів, чим може скористатися злочинець. Не можна виключати те, що розвідка може помилитися з точним визначенням місцеперебування злочинця. У цьому випадку напад ззаду на співробітників, які перебувають на площадці поверху, є для злочинця реальною можливістю захоплення зброї та спроби, скориставшись метушнею, яка виникне, втекти.

6. При русі в приміщенні завжди використовуйте принцип "трьох очей" – погляд і зброя постійно дивляться в одну й ту саму точку, зброя направляє рухом усього тіла. Ніколи не тримайте пістолет у витягнутій руці тому що при доланні рогу, дверей його легко вибити палицею або ногою. Не рекомендується при пересуваннях у будівлі тримати пістолет двома руками у "трикутнику" – у цьому випадку обмежується можливість швидкого розвороту в ту чи іншу сторону. Тримати зброю у піднятому положенні не рекомендується по двом причинам: по-перше, злочинець, який раптово нападає з-за рогу може заблокувати вашу руку, раніше ніж ви встигнете опустити її. По-друге, щоб опустити руку і навести зброю на ціль потрібно близько 0,3 сек. Ці доли секунди в умовах швидкоплинного вогневого контакту в обмеженому просторі можуть виявитися вирішальними. Пістолет повинен триматися біля стегна притиснутим до корпусу, стрільба на короткі відстані ведеться теж від стегна. Другий варіант – пістолет тримається в опущеній руці стволом униз. При появі озброєного злочинця боєць миттєво присідає з одночасним наведенням зброї на ціль і, в позиції для стрільби сидячи або з коліна, веде стрільбу на ураження.

7. Усі пересування всередині будівлі рекомендується здійснювати уздовж стін. На ділянці коридору, де нема дверей, треба рухатись пригорнувшись спиною до стіни, тримаючи пістолет біля стегна і зорієнтувавши ствол зброї у напрямок руху. Бічним зором контролюється обстановка позаду. Рух здійснюється приставними чи перехресними кроками лівим (правим) плечем уперед. З появою озброєного злочинця позаду розворот здійснюється корпусом на каблучках, і боєць веде вогонь у правосторонній (лівосторонній) стійці як «зі стегна», так і з витягнутої стріляючої руки.

8. При русі по коридору з безліччю виходів і проходів треба рухатися зигзагами, обходячи проходи. При підході до чергового проходу, у першу чергу звертайте увагу на самий нижній рівень. Злочинця, який підстерігає вас за кутом, можуть видати носки взуття і його тінь.

9. При необхідності долання рогу (повороту коридору, отвору дверей), боєць в основній стійці стоїть щільно до стіни та паралельно їй. Зброя знаходиться біля рогу, але ні в якому разі не стирчить з-за нього. Далі боєць повільно збільшує кут між стіною та подовжньою площиною тіла (зброї), нібито повертаючись навколо умовної вісі, яка проходить повз зброю. При цьому він поступово досліджує простір за рогом у постійній готовності до відкриття вогню. Як варіант: для зменшення ймовірності влучного пострілу злочинця, боєць сидить навпочіпки щільно до стіни та паралельно їй. Зброя знаходиться з правого боку. Далі боєць обертається навколо умовної вісі на опорній нозі, поступово досліджуючи простір у постійній готовності до відкриття вогню. Для зменшення вірогідності поранення співробітника ОВС при повороті за часовою стрілкою зброя повинна знаходитися у лівій руці,

якщо поворот здійснюється проти ходу часової стрілки – в правій руці.

10. При доланні відкритих отворів дверей двома партнерами, боєць, який займає позицію біля правого одвірка, обстежує ліву половину приміщення, той, що знаходиться біля лівого одвірка – праву, при цьому дула зброї нібито перехрещуються – звідси назва прийому перехрещування стволів.

11. Перед тим, як увірватися до кімнати, уточнити візуально за допомогою предметів, що знаходяться у кімнаті та дають відображення, місце знаходження та напрямок руху злочинця. Але це можливо лише за наявності відчиненого отвору дверей у потрібну кімнату.

12. Пересуваючись квартирою у момент штурму, не можна підходити до вікон. Снайпери, які стежать за квартирою, можуть не розібратися, чий силует видно у вікні: бійця штурмової групи чи озброєного злочинця. До речі, в цьому й полягає наступний тактичний прийом. Снайпери відкривають вогонь по будь-якому силуету озброєної людини. Свої про це знають, тому біля вікон не з'являються.

13. Для безшумного пересування штурмовій групі рекомендується використовувати взуття на гумовій підшві. Зброя та спорядження перед початком операції підганяються таким чином, щоб виключити випадковий шум при пересуванні.

14. У темний час доби можливе підсвічування приміщень, що знаходяться на нижніх поверхах будинку, фарами службового автомобіля. Передня частина автомашини піднімається на необхідний кут підвищення за допомогою домкрата, світло фар потрапляє на білу стелю та освітлює приміщення розсіяним світлом.

Таким чином, необхідно зазначити, що на сьогодні тероризм — це вже не тільки й не стільки диверсанти-одинаки, викрадачі літаків і вбивці-камікадзе. Сучасний тероризм – це міцні структури з відповідним їхнім масштабам оснащенням.

У різних регіонах світу політичними і націоналістичними радикалами різної орієнтації, які взяли на своє озброєння, як головний засіб досягнення своїх цілей методи терору, організована і удосконалюється розгалужена мережа підпілля, складів зброї і вибухових речовин, структур які їх забезпечують, фінансових установ. У якості прикриття для терористичних організацій створена і функціонує система фірм, компаній, банків і фондів. Керівництво терористів удосконалює роботу по проникненню в громадські організації, структури з метою вербування агентури, контролю сфер політичної, економічного і соціального життя суспільства з метою цілеспрямованого впливу на їхню діяльність.

Все це вказує на те, що міжнародний тероризм являється інтернаціональним явищем і може становити реальну загрозу національній

безпеці України. Це не означає, що фахівці прогнозують активізацію проявів тероризму на нашій території найближчим часом. Проте розвиток подій у світі примушує бути реалістами й завбачливо готувати механізми протидії цьому небезпечному соціальному явищу і НГУ, являються одною із найважливіших складових в державній системі протидії тероризму.

УДК 355.5

Дерій О.М., курсант 236 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, старший сержант;
Лиходій О.В., старший викладач кафедри тактики Національної академії Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ВЕДЕННЯ ДІЙ ВНОЧІ

Класичні основи тактики ведення бою на сучасному етапі набули істотного розвитку. У системі бойових дій, яка застосовується у збройних конфліктах, чітко проявилася домінуюча роль тактики, як складової воєнного мистецтва.

Центр ваги бойових зусиль змістився в напрямку тактичних дій.

Загальновійськовий бій можна охарактеризувати як новий віток у розвитку форм і способів тактичних дій, констатуючи певний прогрес воєнного мистецтва загалом. Зміни тактики, що сталися протягом останніх 2-3 десятиріч зумовлюють необхідність постійного ретельного прогнозування їх з метою визначення тенденцій та напрямків розвитку тактики в майбутньому.

Результати аналізу подій ООС дозволяють зробити висновки про те, що способи ведення війни зазнали значних змін. Підрозділи ЗСУ та НГУ зіштовхнулися з потребою удосконалення, а в багатьох випадках і перегляду положень статутів і керівних документів.

Досвід застосування підрозділів в ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ на території Луганської та Донецької областей (далі – ООС) довів необхідність ведення бойових дій не тільки вдень, але і вночі. Нічний час доби забезпечує раптовість і скритність їхнього проведення. Однак реалізація цих дій пов'язана з деякими обмеженнями, що впливають на дії особового складу, застосування озброєння і військової техніки.

У нічний час істотно обмежується видимість і дальність виявлення об'єктів спостереження, знижуються можливості з оцінки кольору та конфігурації об'єктів та місцевих предметів, ускладнені пересування та орієнтування, погіршуються організація й управління бойовими діями, знижується ефективність застосування більшості видів зброї.

Ніч не може бути причиною зниження активності дій. Навпаки, нічну

темноту необхідно використовувати для подальшого нарощування сили удару. Безперервне ведення бойових дій вночі стає об'єктивною необхідністю, а нічні дії – звичайними діями військ. Тому підрозділи повинні навчатися вирішувати бойові завдання в нічних умовах так само, як і вдень.

На навчання підрозділів діям вночі витрачається приблизно третина навчального часу. Але для цього необхідна клопітка всебічна підготовка підрозділів, і перш за все, уміння здійснювати марші в нічний час, проводити рішучий розгром противника у зустрічному бою, організувати оборонний бій, проривати оборону і вести стрімке переслідування противника до повного його знищення, проводити рейдові дії в тилу противника.

При підготовці до ведення оборонного бою вночі особливу увагу слід приділяти організації та підготовці маневру і контратак. Хоча проведення контратак в нічних умовах пов'язане з великими труднощами, від їх проведення все ж не слід відмовлятися. Треба пам'ятати, що раптова і рішуча контратака навіть незначними силами за сприятливих умов може мати серйозний вплив на успіх оборонного бою вночі. Рішуча нічна контратака чинить на противника сильний психологічний вплив. В умовах поганої видимості наступаючому важко встановити склад контратакуючих сил, а отже, визначити характер небезпеки яка створилася і швидко перенести зусилля своїх військ на новий напрямок. Не слід забувати, що противник буде діяти на незнайомій місцевості, а контратакуючи підрозділи заздалегідь можуть вивчити її.

Суттєво важливим заходом забезпечення бойових дій підрозділів вночі є світлове забезпечення. Світлове забезпечення організується командиром підрозділу відповідно до вказівок старшого начальника і з урахуванням бойової обстановки, що склалася.

УДК 355.426.4

Дзиговський А.О., курсант 238 навчальної групи курсу №1 командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Головань О.М.**, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, підполковник

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС УСКЛАДНЕННЯ ОПЕРАТИВНОЇ ОБСТАНОВКИ

Національна гвардія України призначена для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і

держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки. Свою діяльність Національна гвардія України здійснює у відповідності до Конституції України, Законів України “Про національну гвардію”, “Про Національну поліцію”, “Про правовий режим надзвичайного стану” та багатьох інших, відповідно до Указів Президента України, постанов Кабінету міністрів України, а також виданих відповідно до них нормативно-правових актів МВС України.

У разі виникнення в країні кризових ситуацій, коли силами з’єднань та військових частин, що дислоковані в певному регіоні, не можливо вирішити проблему, для виконання із забезпечення громадської безпеки можуть залучатися резерви військових частин, дислокованих в інших регіонах країни. У такому разі на базі залучених сил створюються оперативні угруповання, які вирішують широкий спектр службово-бойових завдань з метою нормалізації оперативної обстановки у кризовому регіоні держави – ((районі оперативних дій (РОД)).

Однак, останні події, що відбуваються в Україні, а саме в її столиці – місті Києві, спонтанні пікети, демонстрації біля стін Верховної Ради, які зумовлені складною суспільно-політичною та соціально-економічною ситуацією в державі, можуть перерости з мирних зібрань в масові заворушення.

Одним із вагомих факторів у прийнятті рішення на створення в РОД угруповань, служить – рівень складності оперативної обстановки (РСОО).

Врахування РСОО надасть можливість, у разі потреби, правильно визначити можливу частку сил та засобів, які можуть бути перекинуті з інших регіонів до РОД, без ризику втрати контролю над своїми зонами відповідальності за місцем постійної дислокації.

УДК: 355.458

Дзись Д.В., курсант 2 курсу Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

НЕЗАКОННІ ЗБРОЙНІ ФОРМУВАННЯ НА СХОДІ УКРАЇНИ

У лютому 2014 року Російською Федерацією було розпочато збройну агресію проти України. Зазначена агресія розпочалась з кількох послідовних етапів. Першим етапом була анексія АР Крим, наступним етапом було проголошення та створення у квітні 2014 року контрольованими та фінансованими з боку спецслужб РФ озброєними бандитськими формуваннями "Донецької народної республіки" та "Луганської народної республіки" [2]. Це

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

призвело до створення незаконних збройних формувань на території України, відповідно до примітки 1 ст. 260 КК України під збройними формуваннями слід розуміти воєнізовані групи, які незаконно мають на озброєнні придатну для використання вогнепальну, вибухову чи іншу зброю [1].

Виходячи з аналізу ходу бойових дій та вивчення суспільно-політичної обстановки у Луганській та Донецькій областях, що складалася протягом 2014 року, деякі науковці надають визначення незаконним збройним формуванням як воєнізованим угрупованням, які переслідують певні політичні, національно-сепаратистські або кримінальні цілі, озброєні різнотипною зброєю, не мають чіткої структури та єдиного управління, керуються авторитетними, політичними, військовими або кримінальними лідерами, ведуть озброєну боротьбу з органами державної влади, між собою, а іноді й проти мирного населення.

За структурою незаконних збройних формувань (далі – НЗФ) можна умовно виділити такі складові: ватажок та помічник (один або декілька), що виконують роль “штабу”; група охорони ватажка; група розвідки; зв’язкові; група диверсантів; стрільці. Можлива наявність спеціально призначених бойовиків для вирішення питань забезпечення своїх загонів озброєнням та технікою, боєприпасами, засобами зв’язку, харчами тощо. Можлива наявність “служби безпеки” НЗФ, що виконує функції контррозвідки. Таким чином, на окупованих територіях утворилися озброєні загони “Луганська гвардія”, “Народне ополчення Донбасу”, “Російська православна армія”, “Призрак”, “Восток” та інші. Структура таких формувань побудована за типом військових частин і підрозділів: бригади, батальйони, роти, взводи. Значну частину бойовиків можуть складати кримінальні елементи. Тому бойові дії різних загонів бойовиків супроводжуються пограбуваннями, мародерством, іншими насильницькими діями.

Сучасний досвід проведення антитерористичної операції (далі – АТО) продемонстрував, що у лавах НЗФ знаходяться найманці з числа так званих добровольців з різних регіонів сусідньої Росії. Як правило, найманці є найбільш боєздатними та підготовленими бойовиками. До окремої групи складу НЗФ можна віднести військовослужбовців Збройних сил Російської Федерації та співробітників приватних воєнних компаній. Їхніми завданнями є: керування процесом організації бойових загонів НЗФ; фахова підготовка бойовиків; керування діями цих підрозділів під час виконання особливо важливих завдань; організація постачання бойовикам озброєння, техніки та інших видів забезпечення.

На певній стадії управління НЗФ їхніми ватажками організується навчальна підготовка особового складу за такими основними напрямками: вогнева підготовка; диверсійна справа; виживання в особливих умовах;

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

маскування; пропагандистська діяльність серед місцевого населення, інженерна підготовка та морально-психологічна підготовка, метою якої є формування високого бойового духу серед бойовиків та підтримання їхнього авторитету серед місцевого населення.

У сучасному збройному конфлікті на територіях Донецької та Луганської областей бойовики широко використовують такі способи дій: засідки; напади (нальоти); вогневі дії; снайперський вогонь; установа мінно-вибухових загороджень; різні за масштабом терористичні акти та диверсії.

Найбільш поширеними місцями організації засідок можуть бути мости; повороти доріг; гребні та схили висот; лісові масиви або лісопосадки; яри. Засідки поділяються на засідки для стримування та засідки для знищення (захоплення).

Напади (нальоти) найчастіше здійснюються бойовиками на блок-пости; пости охорони; контрольно-пропускні пункти військові містечка комендатур та відділів прикордонної служби; контрольно-пропускні пункти через державний кордон; склади; господарчі об'єкти; об'єкти транспортної інфраструктури. Згідно з поставленими завданнями, такі заходи можуть поділятися на групу розвідки; групу прикриття штурмової групи; штурмову групу. Перед нападами (нальотами) бойовиками здійснюється розвідка [3].

Таким чином, розуміючи структуру, причини та характер дій НЗФ можна зробити висновок як їм протидіяти. Найбільш ефективним для боротьби буде проведення АТО [5]. Так, через пряму загрозу територіальній цілісності та суверенітету держави, задля зупинення розгулу тероризму, організованого російськими спецслужбами у східних регіонах України, Радою Національної Безпеки і Оборони України було прийнято рішення «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальності України» [7], залучаючи при цьому об'єднане угруповання сил швидкого реагування (далі – ОУСШР) – це тимчасове позаштатне військове формування на правах об'єднання, призначене для боротьби з диверсійно-розвідувальними силами та антидержавними незаконно утвореними озброєними формуваннями [5]. Антитерористична операція (далі – АТО) створюється рішенням вищого військово-політичного керівництва держави. До його складу входять сили сектору безпеки і оборони України та інші військові формування, утворені відповідно до законів України. [5] Військовослужбовці ЗС України виконували завдання із взяття під охорону важливих об'єктів, зокрема аеропортів, військових містечок, складів озброєння та військової технік [7].

На ОУСШР під час проведення АТО покладаються завдання по автономному застосування різного роду маневрених і рейдових груп з охопленням противника з повітря, повітрянодесантними, аеромобільними та

**Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави**

іншими формуваннями, [5] Так, в ході проведення АТО 22 травня 2014 року було заблоковано ротну тактичну групу 30-ї омбр на дамбі біля мосту через річку Сіверський Донець між Рубіжним і Лисичанськом. У результаті проведення операції із застосування повітряного десанту силами АТО вдалося розблокувати український підрозділ [7].

Боротьба з НЗФ, які застосовують партизанські та диверсійно-терористичні методи вимагає необхідність пошуку нетипових оперативно-тактичних способів підготовки та ведення боротьби. Тому антитерористична операція може складатися з наступних етапів.

Перший етап – локалізація можливих районів розташування баз НЗФ та їх оточення із застосуванням засобів РЕБ. Дезорганізація, придушення теле- та радіо- засобів надає можливість локалізувати інформаційний компонент збройного конфлікту. Організація опорних пунктів та блокпостів для прикриття шляхопроводів, доріг та магістралей [5]. Проводиться пошук і спостереження за військовими та особливо важливими об'єктами на локалізованій території [4]. Навколо Слов'янська сили АТО виставили блокпости на основних шляхах сполучень російських окупаційних сил для недопущення ввезення в місто зброї, боєприпасів та інших матеріальних засобів. Підрозділи 95-ї оамбр захопили висоту – гору Карачун, що дало змогу контролювати місто і підходи до нього із західної та південно-західної сторін. Наприкінці липня 2014 року було проведено рейдові та штурмові дії підрозділу 25-ї опдбр на напрямку Дебальцеве, Шахтарськ, що забезпечили безперешкодне просування основного рейдового загону 95-ї оамбр на напрямку Лисичанськ, Дебальцеве, Шахтарськ, Петрівське, курган Савур-Могила, Красний Луч, Слов'янськ.

Другий етап – вогневе ураження виявлених баз та угруповань із залученням армійської, штурмової авіації та артилерійських підрозділів. На цьому етапі ліквідуються виявлені склади, бази, центрів управління, а також групи бойовиків.

Третій етап – остаточне знищення баз, зачищення місцевості, окремих населених пунктів, перевірка населених пунктів, споруд із залученням підрозділів НГ України, МВС, підрозділу СБ України "Альфа".

Четвертий етап – ліквідація наслідків бойових дій та аварійно-рятувальні роботи із залученням у разі необхідності окремих аварійно-рятувальних загонів МНС [5].

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: від 16.01.2020р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Постанова Верховної Ради України Про Заяву Верховної Ради України "Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків" від

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

21.04.2015. 337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-19>

3. Серватюк В.М., Поліщук М.М. Структура незаконних збройних формувань та особливості їхньої тактики дій на південному сході України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: Військові та технічні науки № 1(63), 2015. С. 131-146.

4. С.Є. Кучерина, Ю.М. Рябуха, М.А. Погорецький Сили спеціального призначення: сутність і завдання. *Актуальні проблеми боротьби з тероризмом: Матеріали науково-практичного семінару*. Харків, 2004. С. 96-105.

5. Розробка способів і засобів протидії силам спеціальних операцій та незаконним збройним формуванням в особливий період та у надзвичайних ситуаціях мирного часу, ч.1 Аналітичні матеріали: Звіт про науково-дослідну роботу / Мусієнко І.І. та ін. Харків, 2005. С. 55-59.

6. Русаков В. М. Деякі висновки з аналізу подій першого півріччя 2014 року й у роки, які необхідно врахувати у розбудові національної безпеки держави, *Науковий вісник Державної прикордонної служби: науково-практичний альманах*. – Хмельницький, 2014. – № 3. – С. 21–30.

7. Біла книга антитерористичної операції на Сході України (2014– 2016)) / під заг. ред. І. Руснака – К.: Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, 2017. – 162 с. URL: https://nuou.org.ua/assets/journals/bila_knyga/bila-knyha-ato.pdf

УДК 351.7

Долгих М.В., курсант 228 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Прочухан І.С.**, курсант 228 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Яковенко Є.**, доцент кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат педагогічних наук, підполковник

ПРОФЕСІЙНЕ ЗДОРОВ'Я ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

Переорієнтація сучасної вищої військової освіти на європейські стандарти передбачає підготовку компетентного фахівця, здатного до особистісного і професійного зростання. В ієрархії чинників творчого потенціалу, кар'єрного росту, активної життєдіяльності і самореалізації офіцера важливе місце належить його професійному здоров'ю. Стан здоров'я офіцера позначається на результатах усієї службово-бойової діяльності, впливає на стабільність

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

результатів служби, забезпечує високий рівень професіоналізму, визначає самоефективність його особистості. Крім того, від професійного здоров'я значною мірою залежить стан здоров'я підлеглих військовослужбовців, їхнє соціально-психологічне благополуччя, «життєстійкість». Офіцер з низьким рівнем професійного здоров'я не здатен створити у підпорядкованому підрозділі безпечне середовище та умови для проходження служби. Він не може формувати культуру здоров'я підлеглих, оскільки для цього необхідний особистий приклад.

Професійна діяльність офіцерів відрізняється від інших постійним нервово-психічним та емоційним напруженням, яке зумовлене високим рівнем ризику для життя та здоров'я. Так, за результатами опитувань було з'ясовано, що тільки 44,7% офіцерів з числа обстежених почувають себе відносно здоровими, у них високий рівень працездатності і прогнозується висока стресостійкість. У 55,3% офіцерів виявлено порушення в емоційній сфері (вони часто переживають поганий настрій, дратівливість, напруженість, неспокій, гнів, труднощі у керуванні своїми емоціями). Резерви їхнього організму близькі до виснаження.

Професія офіцера належить до професій підвищеного ризику за частотою виникнення невротичних і психосоматичних розладів. У офіцерів спостерігається чи не найвищий рівень здатності до «накопичення» важких форм неврозів. Дезадаптуючими факторами є соціальна незахищеність, не престижність професії військового, труднощі професійної міжособистісної взаємодії в конфліктогенних ситуаціях, інформаційні перевантаження, багатофункціональність соціально відповідальної діяльності.

Чинниками ризику для професійного здоров'я офіцера є висока емоційна затратність і стресовість професійної діяльності, відсутність у підрозділах умов для зняття психологічної втоми, недостатня компетентність у питаннях збереження і зміцнення професійного здоров'я. Більшість із опитаних нами курсантів – майбутніх офіцерів зазначили, що не вміють протистояти стресам, долати негативний вплив дистресу на власну особистість, недостатньо володіють інформацією про способи формування стійкості до стресу, технологією збереження і зміцнення професійного здоров'я. Тому питання підготовки майбутніх офіцерів до діяльності зі збереження і зміцнення професійного здоров'я мають бути серед найбільш пріоритетних у вищих військових навчальних закладах.

При визначенні змісту професійного здоров'я виникає проблема неоднозначності його співвіднесення зі змістом самого здоров'я взагалі. Так, з одного боку, практично здорова людина може виявитися професійно нездоровою (наприклад, водій, що вжив під час робочого дня навіть невелику

дозу алкоголю чи певні лікарства, що сповільнюють реакції), з іншого боку, у професійно здоровій людини, що успішно працює (наприклад, на шкідливому виробництві) і добре себе почуває під час роботи, можуть бути латентні хворобливі зміни.

Отже, професійне здоров'я є одним з основних показників і важливою умовою ефективної професійної діяльності майбутніх офіцерів. Це як складовий елемент професійної придатності. Професійне здоров'я виступає показником «якості» професійного життя. Належний стан професійного здоров'я забезпечує професійне довголіття з високим рівнем працездатності і душевного комфорту.

УДК 351.743:351.862.1:355.5

Запара О.В., курсант 217 навчальної групи курсу № 2 командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, старший сержант; **Євсєєв В.О.**, заступник начальника кафедри тактико-спеціальної підготовки командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, полковник

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ ЗАВДАНЬ І БОЙОВОГО ПОРЯДКУ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ УЧАСТІ У ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ВИНИКНЕННЯ ОКРЕМИХ ГРУП МЕДИКО- БІОЛОГІЧНИХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Відповідно до існуючої класифікації надзвичайних ситуацій (далі-НС) спалахи небезпечних (особливо небезпечних) інфекційних хвороб людей і тварин, епідемії (пандемії) та епізоотії (панзоотії) являють собою групи НС, що входять до підкласу медико-біологічних надзвичайних ситуацій (далі-МБНС), які в свою чергу відносяться до виду (класу) НС природного характеру.

Проведений аналіз статистичних даних дозволяє стверджувати, що саме МБНС є найпоширенішими серед всіх підкласів НС природного характеру, що виникали на території України протягом останніх років, та саме вони несуть найбільшу небезпеку для життя і здоров'я населення держави.

Відомо, що законодавством України передбачена можливість залучення до ліквідації наслідків виникнення НС, в тому числі й МБНС, військових формувань та правоохоронних органів держави, включаючи і Національну гвардію України (далі-НГУ).

Вивчення нормативно-правової бази щодо участі підрозділів НГУ у ліквідації наслідків виникнення МБНС показало, що в цілому нормативно-

правові акти лише закріплюють можливість участі зазначених сил у ліквідації наслідків виникнення визначених НС, а окремі з них визначають тільки узагальнені заходи і завдання, які можуть виконуватися підрозділами НГУ в умовах, що досліджуються. На теперішній час, на жаль, відсутні джерела в яких у достатній мірі був б висвітлений зміст завдань, бойовий порядок підрозділів НГУ при участі у ліквідації наслідків виникнення масштабних спалахів інфекційних хвороб, епідемій (пандемій), епізоотій (панзоотій).

Отже, недосконалість існуючої нормативно-правової бази, на тлі виникнення в світі протягом останніх десятиліть масштабних епідемій та пандемій, що стали причиною великої кількості жертв серед населення і завдали значних економічних збитків державам, наприклад епідемія вірусу Ебола в 2014 році в ряді держав західної Африки, пандемія коронавірусу COVID-19, яка спалахнула в світі на початку 2020 року, викликає необхідність у подальшому розвитку теоретичних положень щодо участі підрозділів НГУ у ліквідації наслідків виникнення масштабних спалахів небезпечних (особливо небезпечних) інфекційних хвороб людей і тварин, епідемій (пандемій) та епізоотій (панзоотій), включаючи обґрунтування змісту завдань та бойового порядку підрозділів при діях у визначених умовах.

УДК 351.7

Калітенко В.А., курсант 248 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Гончаров Є.І.**, старший викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

СИСТЕМА ВОГНЮ ОБОРОННОГО БОЮ, В УМОВАХ ВІДСУТНОСТІ ОРІЄНТИРІВ

В світі останніх подій, в нашій країні, актуальність оборонного бою продовжує мати одне з передових місць. Не слід забувати, що система вогню оборонного бою має свої особливості відносно різного ландшафту. Військова загроза територіально може виникнути з любого географічного напрямку, стосовно державного кордону, або всередині географічного положення, а кожен регіон нашої країни, має свої особливі природні умови. Виконання завдань територіальної оборони, а в свою чергу система оборони механізованого підрозділу має бути адаптована до природних складок місцевості.

Місцевість нашої держави нашої держави має дуже різномірний характер. Побудова оборонного бою, що організується на місцевості з дуже обмеженою

кількістю орієнтирів, або їх відсутністю, повинна мати деякі поправки.

Основні складові оборонного бою, такі як система вогню, бойовий порядок, система інженерного обладнання потребують детального аналізу та доопрацювання. Основною метою вдосконалення оборони на зовсім рівному рельєфі, є найбільш ефективно, та повне використання бойових можливостей механізованого підрозділу, при веденні бою, та ефективною управлінською діяльністю командирів.

Система вогню має організовуватись в умовах дуже малої кількості орієнтирів або їх повної відсутності, що в свою чергу вплине на результати роботи командирів в здійсненні управління вогнем та підрозділами.

Роботу по управлінню вогнем, командир може, як варіант, організувати по азимутальним показчикам, якщо місцевість не має властивостей магнітної аномалії. Адже в цьому випадку єдиного магнітного азимута на все відділення, взвод, роту, по своїй природі бути не може. Позиція кожного наявного вогневого засобу, або бойової машини відносно цілі буде відрізнятись своїми показниками. Підлягає питанню виготовлення штучних орієнтирів (колір, розміри, форма), які вони мають бути? Які прилади (компас, буссоль) при цьому використовувати?

Організація малоорієнтирної оборони яка з кожним днем набуває актуальності, потребує вдосконалення та адаптації до сучасних умов.

УДК: 355/359

Карпенко О.О., курсант 637 навчальної групи Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Повар О.О.**, старший викладач кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТА РОЗРОБЛЕННЯ НОВОЇ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ СТРЕЛЕЦЬКИХ ТРЕНУВАНЬ ДЛЯ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Переглянувши історію Національної гвардії України, як вона формувалася фактично в бойових умовах, та проаналізувавши події минулих років ми дійшли до таких висновків. По-перше на початку незаконного анексування Криму та східних територій України Російською Федерацією, 13 березня 2014 року було прийнято Закон України «Про Національну гвардію України», яким створено нове військове формування з правоохоронними функціями. Базою для формування НГУ стали Внутрішні війська, і на сьогодні гвардія залишається

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

наймолодшим військовим формуванням в Україні.

По-друге відтворена у 2014 році, НГУ, яка стала спадкоємницею внутрішніх військ, пройшла важкий період відродження оперативних частин в структурі НГУ із важким озброєнням, необхідним для нарощування бойових можливостей для забезпечення ефективного виконання своїх функцій в умовах сучасного збройного конфлікту. Саме практичні результати участі НГУ у протидії російській агресії, а також необхідність посилення інтегрованих можливостей всієї системи оборони Української держави є головним критерієм, яким доцільно керуватися у процесі реформування НГУ.

Саме тому, ми вбачаємо за не обхідне реформування методик стрілецьких тренувань, а саме для курсантів вищих військових навчальних закладів.

Знання в тих чи інших аспектах діяльності особового складу підрозділу залежать від знань та бажання навчати командира підрозділу. В даній роботі ми проведемо аналіз методики проведення стрілецьких тренувань та вкажемо своє суб'єктивне ставлення до проведення стрілецьких тренувань з курсантами вищих військових навчальних закладів. Звернемо увагу, на думку, минулого начальника Академії внутрішніх військ МВС України та начальника Київського факультету академії С.Т. Полторака, та А.О. Пожидаєва відповідно, що методика навчання прийомам стрільби з різних видів зброї має багато загального. Прийоми стрільби доцільно вивчати в такій послідовності: спорядження магазину (стрічки) патронами і виймання патронів з нього (приєднання і відділення порохового заряду від гранат), заряджання і розряджання зброї, приготування до стрільби, проведення і припинення стрільби з положення лежачи (з руки і з упора), з коліна, через різні укриття, з бойової техніки, з окопів стоячи, з короткої зупинки, на ходу, при пересуванні на лижах, у засобах захисту і в інших особливих умовах.

На їх думку доцільно для формування навичок у виконанні прийому розділити на три етапи:

- Перший етап полягає в розчленуванні прийому (складної дії) на частини (елементарні дії) і навчанні виконанню кожної елементарної дії окремо.
- Другий етап являє собою послідовне об'єднання окремих елементарних дій у групи, а потім в одну цілу складну дію (прийом).
- Третій етап - автоматизація дій. Автоматизація дій відбувається поступово, шляхом багаторазових повторень, підпорядкованих одній задачі - найшвидшій поразці цілей.[1]

Об'єктивно розглядаючи ці етапи ми погоджуємося саме з таким розподілом методики проведення стрільб, бо військова справа, а саме навчання особового складу військового підрозділу стрілецькому ремеслу

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

**Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави**

відпрацьовувалося десятиліттями. На ряду с цим ми сформували своє бачення методики проведення стрілецьких тренувань. Перше на що, ми хочемо звернути увагу на бездоганне, послідовне вивчення теоретичних основ зброї, як з стрілецьких настанов так із залученням мультимедійного моделювання зброї її частин та механізмів для всебічної засвоюваності матеріалу.

Звернемо увагу на те, що є основні типи сприйняття інформації. Мухортова Д.Д. виділяє основні чотири типи сенсорних систем такі як:

- Візуальна - коли домінуючим є зорова система обробки інформації: форми, розташування, кольору.
- Слухова - домінуючою є слухова система обробки інформації: звуки, мелодії, їх тон, гучність, тембр, чистота
- Кінестетична - домінуючою є чуттєва інформація: дотики, смак, запах, відчуття текстур, температури
- Дискретна - пов'язана з логічною побудовою внутрішнього діалогу.

Вчена зауважує на тому, що не слід думати, що домінування однієї означає слабкість іншій. Просто одна з систем найчастіше є пусковою, що веде до загального сприйняття інформації. Саме провідна система запускає процес мислення, стає поштовхом для інших ментальних процесів: пам'яті, уявлення, уяви.[2]

Друге, на що ми звертаємо увагу після теоретичного вивчення основ, це залучення мультимедійної техніки та інтерактивних тирів, які нададуть змогу максимально сприймати інформацію. Для того, щоб максимально наблизити до бойової обстановки, що є важливим в період проведення ООС, ми пропонуємо проводити тактичні тренування для відділень, взводів, рот на різних роках навчання з залученням страйкболу, як тактично-військової гри. На нашу думку, це надасть чималий досвід для майбутніх офіцерів в теперішній службі, а саме боротьбі з ворогом та виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами - із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій.[3]

Підсумувавши все вище сказане, ми хочемо запропонувати четвертий етап для формування стрілецьких навичок та тактичних дій в бойовій обстановці, а саме залученням мультимедійного моделювання зброї її частин та механізмів для всебічної засвоюваності матеріалу, мультимедійної техніки та інтерактивних тирів, які нададуть змогу максимально сприймати інформацію.

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

Також пропонуємо проводити тактичні тренування для відділень, взводів, рот на різних роках навчання з залученням страйкболу, як тактично-військової гри, що в свою чергу, на нашу думку, повинно стати ключовим етапом розвитку майбутнього офіцера в реаліях сьогодення.

Список використаних джерел

1. С.Т. Полторак, А.О. Пожидаєв. Методика вогневої підготовки // Військовий інститут внутрішніх військ МВС України. – 2003.- С.

2. Д. Д. Мухортова. Типы восприятия и школа // Молодой ученый. — 2016. — № 17. — С. 300—301.

3. Закон України «Про Національну гвардію України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>

УДК.355.426.4: 351.742

Кириленко І.В., курсант курсу №3 командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, сержант; **Ковальов І.В.**, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, полковник

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ЗА МАСОВОЮ УЧАСТЮ ГРОМАНЯН

Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону. Однією із основних функцій Національної гвардії України (НГУ) є участь у забезпеченні громадської безпеки та охороні громадського порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян. Визначено порядок спільного залучення сил і засобів Національної гвардії та Національної поліції України щодо забезпечення охорони громадського порядку під час зазначених заходів, та організації взаємодії під час виконання поставлених завдань.

Взаємодія між НГУ та Національною поліцією України здійснюється в

межах, визначених законодавством, а саме шляхом:

- спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських та річкових портів, інших публічних (громадських) місць;

- забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона;

- проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць.

Про необхідність залучення додаткових сил і засобів з інших оперативно-територіальних об'єднань НГУ для виконання завдань, керівники головних управлінь Національної поліції областях і місті Києві доповідають Голові Національної поліції України, який звертається до Міністра внутрішніх справ України з клопотанням про додаткове виділення сил та засобів НГУ.

УДК 355.422.5

Кириллов Д.В., курсант 137 навчальної групи гуманітарного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Власюк В.В., доцент кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук підполковник

РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ МОЖЛИВОСТІ ВИКОНАТИ БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ ПОХІДНОЮ ОХОРОНОЮ ЩОДО НЕДОПУЩЕННЯ РАПТОВОГО НАПАДУ ПРОТИВНИКА НА ГОЛОВНІ СИЛИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ МАРШУ ПІДРОЗДІЛОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Починаючи з квітня 2014 року протиріччя між Російською Федерацією та Україною набули форму збройного конфлікту на сході держави.

З метою проведення стабілізаційних заходів на сході України було залучено Національну гвардію України (НГУ), Збройні Сили України та інші силові структури за призначенням.

Військові частини і підрозділи НГУ залучаються до виконання службових та бойових завдань на оперативно-тактичній системі блокування опорних пунктах взводів.

*Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави*

Під час планових ротацій, зміни положення війська здійснюють марш.

Підвищену загрозу для підрозділів НГУ під час здійснення маршу можуть становити засідки противника.

Основними завданнями похідної охорони є забезпечення: безперешкодного просування колони основних сил; унеможливлення раптового нападу противника на підрозділи, які охороняються; вигідних умов для вступу в бій.

У наявних керівних документах, а саме Бойових статутах, Інструкціях, Методичних рекомендаціях, Наказах, Настановах не розглядаються питання щодо кількісної оцінки можливості виконати бойові завдання похідною охороною під час здійснення маршу підрозділом НГУ.

Не своєчасне виявлення засідки противника похідною охороною може призвести до значних втрат серед особового складу підрозділу, озброєння та техніки, про що свідчать чисельні факти обстрілів колон силових структур противником на сході України. Тому виникає потреба застосування наукових підходів та розроблення методики, за допомогою якої оцінювати можливість виконати бойові завдання похідною охороною щодо недопущення раптового нападу противника на головні сили під час здійснення маршу підрозділом НГУ.

Для вирішення описаної проблемної ситуації пропонується розробка методики оцінювання можливості виконати бойове завдання похідною охороною щодо недопущення раптового нападу противника на головні сили під час здійснення маршу підрозділом НГУ.

На першому етапі передбачається пошук показників і критерію ефективності, що урахуватимуть особливості виконання бойового завдання з розвідки похідною охороною НГУ. Наприклад такі як: ймовірність не ухилення противника від органів розвідки похідної охорони; ймовірність знищення противника усіма наявними вогневими засобами похідної охорони; ймовірність своєчасного розгортання головних сил в бойовий порядок для вступу в бій.

Другий етап – формування методики.

Третій етап – формування рекомендацій командирам підрозділів НГУ щодо успішного досягнення мети маршу.

Напрямок подальшого дослідження планується розробка моделювання можливості виконати пошукові заходи щодо виявлення та знищення диверсійно-розвідувальних сил противника в заданому районі підрозділом НГУ.

УДК 343.983.4:662

Коваль В.В., курсант 228 навчальної групи курсу №1 командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, сержант;
Заболотний П.В., курсант 238 навчальної групи курсу №1 командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, сержант;
Пашенко В.В., заступник начальника кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, підполковник

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМ ВИЯВЛЕННЯ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

Однією з невирішених і актуальною в даний час залишається проблема, з якою зіткнулися силові структури під час проведення операції Об'єднаних сил, це пошук встановлених незаконними збройними формуваннями (НЗФ) вибухонебезпечних предметів (ВНП). Ця проблема виникла із-за того що керівництво НЗФ не признаних республік вимагає від підлеглих значної активізації щодо застосування мінно-вибухових загороджень, пошуку нових способів підвищення їх ефективності щодо поразки особового складу та техніки. Бойовики широко застосовують керовані та некеровані фугаси, протипіхотні фугасні та осколкові міни, боєприпаси-пастки та саморобні вибухові пристрої.

Тому вимоги до ефективності систем виявлення та ідентифікації ВНП є доволі високі.

В силу фундаментальної важливості ефективного рішення задачі пошуку ВНП розробники цих засобів в якості кінцевої ланки прийняття рішення використовують слуховий аналізатор людини (САЛ). Жодна технічна приймаюча система не може зрівнятися з ефективністю слухової системи людини по динамічному діапазону, стійкістю до перешкод, можливості ідентифікації.

Розуміючи, що проблема надійного пошуку ВНП може бути забезпечена лише при умовах комплексного підходу, також необхідно відмітити, що серед різноманітних радіотехнічних технологій доля використання акустичних технологій несправедливо мала.

Проведений порівняльний аналіз систем виявлення та ідентифікації ВНП, показав, що традиційно їх класифікують як:

- системи типу А (активні системи), призначені для виявлення та ідентифікації ВНП, які маскуються в навколишньому середовищі (активні системи), використовують енергію системи пошуку;

- системи типу П (пасивні системи), використовують енергію об'єкта пошуку.

В системах типу А використовують наступні методи пошуку: механічний, оптичний, теплолакаційний, електромагнітний, параметричний. В системах типу П – газоаналітичний, ядерно-фізичний, біофізичний, акустичний.

Проведений порівняльний аналіз методів пошуку ВВП показав, що ВВП можуть бути виявлені в основному за рахунок трьох факторів: наявність зосередженої маси вибухової речовини, характерної конструкції (форми, матеріал корпусу і т.д.), порушення однорідності навколишнього фону.

Таким чином ефективність функціонування пошукових систем залежить від природи фізичного явища, яке закладене в пошуковий елемент (ПЕ), від методів представлення знятого з ПЕ сигналу і узгодження вихідного сигналу ПЕ з САЛ. Особливості функціонування систем виявлення та ідентифікації ВВП такі, що вихідною ланкою всіх систем обробки інформації є, як правило, САЛ. Причина – САЛ є унікальним приладом по стійкості до перешкод. Крім того, САЛ володіє можливістю не тільки виконувати операцію виявлення цілі, але і здійснювати її ідентифікацію.

УДК 355.4.49

Ковальчук Д.Ю., курсант 237 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Фалько С.А., доцент кафедри тактики Національної академії Національної гвардії України, кандидат історичних наук, доцент

ВОЄННИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЛІДЕРСТВА ТА ІНІЦІАТИВИ: ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ

Питання ефективного командування завжди було в центрі уваги військових професіоналів. Пошуки відповіді підводили до двох варіантів: повний контроль усіх однієї людиною на вершині командної вертикалі та повна свобода дій командирів низової ланки – децентралізація. Пошук оптимального балансу між ступенем централізації та децентралізації командування продовжується. Воєнна історія – справжній фактологічний полігон аналізу воєнного досвіду.

Мета нашого дослідження – аналіз моделі побудови командування, в першу чергу штабної служби на прикладі ХХ ст. Звернемо увагу на недоліки та позитивні риси організації військового управління. Досвід ХХ ст. сприяв розвинутому ефективній концепції командування – концепції “командування на

досягнення кінцевої мети”. Сьогодні це один із стандартів НАТО.

Штаби як органи управління військами – є підсумком тривалого історичного розвитку. На колишніх історичних етапах, в арміях рабовласницьких і феодальних держав в період до XVI ст., зважаючи на їхню нечисленність і ведення боїв на обмеженому просторі, воєначальник мав можливість спостерігати все поле бою і не відчував необхідності в спеціальному органі управління. При цьому в ті історичні етапи в оточенні воєначальників перебували посадові особи які виконували допоміжні завдання такі як передача наказів, ведення обліку особового складу і спорядження, налагодження розвідки і інші завдання.

Після закінчення громадянської війни у США в 1865 р. у Вашингтоні не приділяли належної уваги створенню професійних збройних сил. Проте в 1898 р. після реформи в армії США – була створена власна версія генерального штабу. В XX ст. американські військові академії акцентували увагу на централізованій системі управління, яка була ефективною в індустріальний період розвитку економіки. Проте вихованню лідерства у майбутніх командирів великих військових формувань приділяли мало уваги. Натомість багато часу було присвячено розвитку менеджерських якостей для виконання завдань з мобілізації, функціонуванню військових органів, забезпеченню та постачанню. Вважалося, що успішне ведення війни ґрунтується на якісному плануванні та ефективному виконанні запланованого.

В середині XIX ст. у британській армії не приділяли належної уваги штабної службі. У 1904 році розпочалося формування генерального штабу британських сухопутних військ. На відміну від пруської системи штабу, командування британських сухопутних військ не вважало за потрібне створювати окремі паралельні лінії “кар’єрних сходинок” для командирів і штабних офіцерів.

Під час Першої світової війни 1914–1918 рр. німецький генеральний штаб мав дві унікальні особливості. По-перше, набув значної політичної ваги і міг не тільки вести війну на всіх фронтах, а й визначати політичне майбутнє німецької імперії. По-друге, поширення набула цікава практика – офіцерів генерального штабу, нижчих за рангом від командирів на лінії фронту, відряджали до них на “посилання”, що перетворювало їх із “радників” командирів на фактично їх начальників. Таким чином – німецька військова тактика лідерства і ініціативи *Auftragstaktik* – це принцип управління і контролю, який розвинувся протягом XIX і XX століть. Завдання начальника, його впевненість в можливості його підлеглих, його підпорядкування і підпорядкування його відповідним обов'язкам, а також свобода дій всіх – це чотири наріжних камені німецької тактичної доктрини.

Таким чином, концепція “командування на досягнення кінцевої мети” має два виміри. Перший є пов'язаним із певним способом, порядком дій, а другий – із культурними традиціями конкретних збройних сил. Слідувати філософії “командування на досягнення кінцевої мети” – значить виховувати здатність особового складу брати на себе обов'язки, приймати рішення, діяти та відповідальність за свої дії. “Командування на досягнення кінцевої мети” робить ставку на професіоналізм особового складу, висуває великі вимоги до освіти

УДК 351.75

Коломієць І.І., курсант 137 навчальної групи курсу №1 гуманітарного факультету Національної академії Національної гвардії України, старший солдат; **Пташка С.Д.**, старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОГО НЕСЕННЯ СЛУЖБИ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ПІДРОЗДІЛАМИ НГУ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Одним з провідних напрямів діяльності держави є забезпечення громадського порядку та громадської безпеки в країні. При цьому важлива роль у виконанні цього завдання відводиться саме патрульній службі поліції та підрозділам Національної гвардії України.

На сьогоднішній день проблема ефективної організації охорони громадського порядку цими підрозділами залишається невирішеною в Україні, адже ще за радянський час висловлювалась думка про актуальну необхідність кардинальної перебудови патрульної служби. Першочерговим завданням при цьому є збільшення її чисельності до необхідного рівня, створення у зонах обслуговування відповідної кількості мобільних груп для швидкого реагування та надання допомоги військовим нарядам в затриманні порушників, злочинців, оформлення документів та доставки їх до відділів Національної поліції.

Тому не менш важливим є підвищення мобільності військових нарядів з охорони громадського порядку для своєчасного реагування на зміни оперативної обстановки на території обслуговування, забезпечення їх відповідним екіпіруванням, оснащенням, транспортом та сучасними засобами зв'язку.

З метою посилення заходів щодо забезпечення охорони громадського

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

порядку та оперативного реагування на повідомлення про правопорушення та інші події, недопущення дестабілізації оперативної обстановки, учинення протиправних дій з 1 серпня 2019 року військовослужбовці Національної гвардії України приступили до виконання завдання з охорони громадського порядку у складі самостійних піших патрулів. До цього військовослужбовці НГУ несли службу спільно зі співробітниками Національної поліції.

За словами командувача Національної гвардії України, самостійне несення служби з охорони громадського порядку військовими правоохоронцями є досить поширеним серед споріднених формувань країн Європи явищем.

В ході самостійного несення служби з охорони громадського порядку на маршрутах патрулювання, військові наряди НГУ постійно стикаються з такими проблемами, як затримання порушника (злочинця), оформлення на них відповідних документів, та супроводження їх до відділів Національної поліції. Сутність проблеми при самостійному несенні служби з охорони громадського порядку підрозділами НГУ, полягає в тому що військовослужбовці НГУ на теперішній час, ще не мають тих повноважень, які надані працівникам Національної поліції. Всі ці проблемні питання впливають і ускладнюють якість виконання завдань на маршрутах патрулювання, військовослужбовцями НГУ.

На основі проведеного аналізу та вивчення досвіду щодо виконання завдань з охорони громадського порядку в нашій державі та країнах Європи і США, запропоновані напрями використання досвіду їх роботи у діяльності Національної гвардії України.

В даній роботі розглядаються особливості організації самостійного несення служби з ОГП та надаються пропозиції щодо оптимізації правової основи діяльності Національної гвардії України щодо виконання завдань з охорони громадського порядку на маршрутах патрулювання, а саме: призначення та закріплення співробітників поліції до району (ділянки, зони оперативного реагування), на час несення служби військовими нарядами НГУ, щодо оперативного вирішення питань по затриманню, оформленню відповідних документів, доставки підозрюваних у скоєнні правопорушень, злочинів у відділ Національної поліції.

Таким чином, вміле та грамотне використання сил та засобів, частин, підрозділів НГУ, посилення військових нарядів необхідними повноваженнями під час самостійного несення служби з охорони громадського порядку підвищує їх правову діяльність, мобільність та маневреність, а також оперативним управлінням ними під час несення служби з ОГП, на території обслуговування.

УДК 351.743

Кофанов О.О., командир відділення 227 навчальної групи курсу №2 командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, сержант; **Тробюк Д.В.**, викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Національної академії Національної гвардії України, капітан

ПРОФЕСІЙНЕ ВТРУЧАННЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВА РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ СКЛАДОВОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

В ході виконання службово-бойових завдань, військовослужбовці Національної гвардії України мають справу з тим, що не всі особи виконують законні вимоги та часто здійснюють супротив. Їх затримання або нейтралізація повинна здійснюватися за принципом застосування рівня сили, необхідного для припинення злочину чи правопорушення, при цьому мати необхідну ефективність та забезпечувати власну безпеку під час втручання. Це вимагає від військовослужбовців майстерності і контролю в кожному прийомі або дії. Застосування основних принципів професійного втручання може забезпечити фізичну і юридичну безпеку військовослужбовців Національної гвардії України.

Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, реалізуючи правоохоронну функцію держави, здійснює особливий вид діяльності, яку можна визначити як правоохоронну. Така діяльність є однією з правових форм реалізації правоохоронної функції держави.

Професійне втручання – це комплекс заходів, спрямованих на затримання або знешкодження одного або групи правопорушників, запобігання або припинення вчинення злочину, а також для контролю ситуації під час порушення громадського порядку та безпеки.

До загальних засад, на яких базується професійне втручання, відносяться законність, пропорційність та необхідність. Залежно від терміновості, середовища та факторів метою військовослужбовця є контроль порушника використовуючи діалог, заходи стримування, а потім застосування суворого рівня сили.

УДК 355.5

Курганський І.С., курсант 218 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

ПІДРОЗДІЛИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

У роботі розглядаються підрозділи спеціального призначення США за різними напрямками. Ці підрозділи вважаються найелітнішими, особовий склад

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

вважається найдосвідченішим і вони залучаються лише до самих складних операцій. До таких підрозділів належать:

Рейнджери. Елітні, легкі піхотні ударні війська Армії, які беруть участь у повітрянодесантних і аеромобільних операціях. Крім того, ці невеликі підрозділи є найефективнішими при діях проти партизанських формувань. Вони можуть підтримувати інші загони, такі як армійська Дельта або самі здійснювати набіги на ворога.

Парашутисти-рятувальники Повітряних сил США. Високопрофесійні та треновані парамедики, які евакуюють поранених у бойових та небойових умовах з поля бою повітряних шляхом. Вони виконують також завдання з пошуку та рятування астронавтів НАСА після їх приводнення по завершенню місії на водну поверхню. Їх головна задача – рятувати, а не атакувати.

Морські котики США. Військовий підрозділ спеціального призначення військово-морських сил США. Назва походить від аббревіатури слів, що означають галузь їх застосування (United States Navy Sea, Air and Land (SEAL) – підрозділ ВМС США «море-повітря-земля». Морські котики є елітним підрозділом спеціальних військ, який використовується для розвідувальних операцій та диверсійних операцій, в контр терористичних операціях та інших видах нетрадиційних військових дій.

Зелені берети США. Сили спеціальних операцій армії США – активний та резервний компоненти військ спеціального призначення сухопутних військ США, які об'єднуються під загальним керівництвом Командування спеціальних операцій армії США для виконання різних спеціальних операцій. Сили спеціальних операцій армії США носять назву «Зелені берети», через головний убір – берет зеленого кольору, який є відмітною особливістю даного роду військ США. Вони виконують 6 основних завдань:

ведення нетрадиційних бойових дій, забезпечення і підготовка військових формувань дружних іноземних держав, спеціальна розвідка, прямі бойові дії, рятування заручників та контр терористична діяльність.

Морські рейдові сили США. MRF (Marine Raid Force). Для боротьби з піратством ВМФ вирішив створити Морські рейдові сили США, взявши найкращих із свого особового складу і пересадивши їх у швидкій катер. По суті, це команда ВМС по боротьбі з піратами.

УДК 623.12

Луговий Д.В., курсант 227 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Кузнецов О.С.**, курсант 247 навчальної групи командно-штабного факультету Національної

академії Національної гвардії України, солдат; **Старух О.С.**, старший викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З МАСКУВАННЯ ТА ЗАХИСТУ ВІД ВИСОКОТОЧНОЇ ЗБРОЇ ПІДРОЗДІЛАМИ У ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ

Маскування являє собою комплекс організаційних, інженерних та технічних заходів.

Маскування досягається збереженням військової таємниці; прихованим розташуванням та пересуванням підрозділів і об'єктів з використанням маскувальних властивостей місцевості та умов обмеженого бачення; застосуванням табельних засобів маскування, димів та аерозолів, місцевих матеріалів; маскувальним фарбуванням озброєння, техніки та об'єктів; демонстративними діями; створенням хибних районів розташування підрозділів, позицій та об'єктів; застосуванням інших прийомів і засобів маскування від усіх видів розвідки противника; суворим виконанням вимог маскувальної дисципліни.

Об'єкти маскування поділяються на одиночні (танк, БТР, окоп, міст, тощо) та групові (район оборони, опорний пункт, вогнева позиція батареї, командно-спостережний пункт, тощо).

Захист від ВТЗ являє собою комплекс заходів, які здійснюються з метою максимального зниження ефективності дії ВТЗ противника по своїм підрозділам; збереження боєздатності військових частин та підрозділів; забезпечення успішного виконання бойових завдань.

ВТЗ – це системи звичайної зброї, у яких реалізується принцип один постріл (пуск) – одна ціль, у межах дальності стрільби, за рахунок наведення (самонаведення) на всій траєкторії польоту боєприпаса, або на окремих її ділянках (імовірність ураження близько 1,0).

До систем ВТЗ противника відносять розвідувально-ударні (вогневі) комплекси (РУК, РВК), керовані ракети, бомби, авіаційні тактичні ракети та авіаційні касетні боєприпаси, керовані та самокеровані артилерійські снаряди, міни і боєприпаси реактивних систем залпового вогню, протитанкові ракетні комплекси.

З метою виконання заходів щодо захисту від ВТЗ військові частини здійснюють розосередження підрозділів; періодично змінюють райони розташування та позиції; вміло використовують захисні та маскувальні властивості місцевості (яри, поля радіолокаційної невидимості, населені

пункти, ліси, лінії електропередач); здійснюють фортифікаційне обладнання; виконують комплекс інженерних заходів щодо захисту від ВТЗ; над тепловипромінюючими поверхнями бойової техніки влаштовують теплорозсіюючі екрани; широко застосовують дими, аерозолі та піротехнічні засоби; застосовують табельні макети та хибні теплові цілі (пастки).

УДК 623.12

Макаренко П.М., курсант 246 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Старух О.С., старший викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ТА ЗНЕШКОДЖЕННЯ ВИБУХОВИХ ПРИБОРІВ

У зоні проведення операції Об'єднаних сил бойовики застосовують інженерні міни та вибухові пристрої (ВП) для прикриття своїх позицій; нанесення втрат військовим частинам у особовому складі та техніці, а також місцевому населенню; обмеження мобільності підрозділів у межах зони виконання бойових завдань; ускладнення всебічного забезпечення військових частин та місцевих мешканців; демонстрації своєї сили та безкарності.

Вибуховим пристроєм (ВП) називають визначену (розраховану) кількість вибухової речовини (ВР), яка підготовлена для влаштування вибуху з метою знищення об'єктів (матеріальної частини) та людського ресурсу (військового персоналу та цивільного населення).

Основними об'єктами мінування бойовиків є: автомобільні та залізничні шляхи у «сірій зоні» і дорожні споруди на них; підприємства військового та народногосподарського комплексів; шляхи маневру, підвозу та евакуації.

ВП «закладки» устанавлюються на об'єктах руйнування завчасно.

Їх установка вимагає від бойовика попереднього проникнення на об'єкт. Закладки можуть бути явними (очевидними) та закамуфльованими (прихованими).

ВП поштові відправлення, як правило закамуфльовані під звичайні поштові предмети (лист, посилка, пакет, бандероль, портфель, тощо). Вибух здійснюється під час їх відкривання. Ці предмети доставляються по пошті, кур'єрами, а також підкладаються, чи підкидаються.

Транспортні вибухові пристрої, зрозуміло, головним чином пов'язані із транспортними засобами. Такі ВП можуть устанавлюватися у середині

транспортного засобу, під засобом пересування та по маршруту його руху.

Усі без винятку ВП можуть приводитися у дію шляхом відсутності безпосереднього контакту із ними бойовика-управління та шляхом управління ними по проводам, чи по радіо.

Вага заряду ВП залежить від параметрів руйнувань та людських втрат, які передбачаються (прогнозуються), якості та типу матеріалу об'єкту руйнування, його розмірів та у кожному випадку визначається розрахунками.

Окрім тротилу, аміачно-селітрових ВР, бойовики приділяють увагу пластичним ВР, інше найменування склад «С». Із серії «С» найбільш широко використовується С-2, С-3 та С-4. Здебільшого склад «С» використовується у вигляді фігурних та кумулятивних зарядів.

УДК 355.541.2

Макартецький Б.О., курсант 216 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Голубок М.Г., доцент кафедри тактико-спеціально підготовки Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, доцент, полковник

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЛАЗЕРНИХ ІМІТАЦІЙНИХ СИСТЕМ В ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬК

Підвищення рівня індивідуальної та групового тактичного вишколу військовослужбовців Національної гвардії України є одним з головним напрямків бойової підготовки.

Нині в тактичній підготовці армій країн світу Північноатлантичного альянсу широко використовуються лазерні імітаційні системи. Більше того, протягом останніх років постійний аналіз всього, що відбувається на тактичному полі, як на рівні окремого солдата і підрозділу, так і на рівні організації бою штабами, тричі призводив до змін у бойовому статуті сухопутних військ Сполучених Штатів Америки. Тобто сьогодні застосування новітніх лазерних та комп'ютерних технологій стало тим фактором, який реально впливає на формування тактичних доктрин найпотужніших збройних сил світу.

Звісно, застосування імітаційних систем не може повністю замінити повноцінних вогневих тренувань – навчитися стріляти влучно можна лише стріляючи. Однак для тактичного вишколу, лазерні системи є тією складовою, яка забезпечує виведення підготовки військ на якісно вищий рівень.

В процесі тактичної підготовки – індивідуальної чи колективної з лазерними

імітаційними системами, потрібно виходити з того, що військовослужбовці та підрозділи мають бути поставлені в умови, наближені до бойових. Лазерні інтерактивні системи дозволяють не тільки візуально бачити, як здійснюється поразка цілей на полі бою, а й наглядно демонструє наслідки певної тактики дій протидіючих сторін. Встановлені на зброї та спорядженні кожного бійця пристрої посиляють на сервер центрального пункту управління дані щодо всього, що відбувається на полі бою. Надаючи власний номер кожній бойовій одиниці, після заняття можна проаналізувати, скільки було зроблено пострілів, скільки було влучень у ціль та промахів, скільки разів було відкрито вогонь по тій самій цілі, скільки результатів «уражено», скільки набоїв використано для ураження однієї цілі тощо. Це дає можливість провести ретельне вивчення тактичного застосування підрозділів зовсім іншого якісного рівня.

Головною вимогою під час кожного тактичного навчання будь-якого рівня незмінно залишається видовищність дійства. На передодні кожного такого навчання передують десятки репетицій, і будь-яка зміна, не передбачена сценарієм, незмінно призводить до руйнування всього дійства. Насправді методика підготовки військ із застосуванням лазерних імітаційних систем не дуже відрізняється від існуючої нині – те ж саме поетапне проведення занять на навчальних місцях, де завершальною фазою є тактичне навчання. З єдиною поправкою: репетицій немає. Вони втрачають сенс. Ці системи дозволяють виключити факт передбачення сценарію поразки цілей, а також виведення з ладу зброї військовослужбовця та озброєння військової техніки, що буде вимкнена, коли у них влучать.

УДК 528.067.4

Март'янов Є.О., курсант 247 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Іванченко О.В.**, доцент кафедри автобронетанкової техніки Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, доцент; **Іванченко А.О.**, доцент кафедри тактики Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, майор

ПЛАНУВАННЯ МАРШРУТІВ ДЛЯ РУХУ ЗА МАГНІТНИМИ АЗИМУТАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Виконання службово-бойових завдань частинами і підрозділами НГУ в більшості випадків супроводжується здійсненням маршу як у пішому порядку,

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

так і на бойовій техніці.

У випадку, коли є необхідність скритного пересування, або місцевість бідна на орієнтири, стає необхідність використання додаткових технічних засобів для орієнтування під час маршу. Такими засобами можуть бути як навігаційний планшет, принцип роботи якого заснований на використанні сигналу GPS, так і звичайний магнітний компас для руху за магнітними азимутами.

Враховуючи можливість використання ймовірним противником сучасних засобів радіоелектронної боротьби, використання пристроїв, принцип роботи яких заснований на використанні сигналу GPS для здійснення навігації в режимі реального часу може становити реальну загрозу як для особового складу, так і для виконання завдання. В той же час, дані пристрої, як правило, дозволяють заздалегідь прокладати маршрути лише вздовж явних лінійних орієнтирів без прив'язки до топографічних карт, урахування координат, рельєфу місцевості та магнітних азимутів. Це примушує командирів під час планування маршрутів на місцевості використовувати топографічну карту, вимірювати дирекційні кути та переводити їх у магнітні азимути, використовувати поправку на пряму.

Сутність руху за азимутами полягає у тому, щоб витримати на місцевості задані напрямки і відстані. Напрямки руху витримують за допомогою компаса або гіронапівкомпаса, а відстані визначають парами кроків або за спідометром. Підготовка даних для руху за азимутами виконується за великомасштабною картою і складається з вибору і вивчення маршруту руху, вибору орієнтирів на шляху руху, визначення магнітних азимутів, вимірювання відстаней між орієнтирами та складання і оформлення схеми або таблиці. Даний спосіб окрім певних переваг, має і суттєві недоліки. Зокрема: суттєві втрати часу на планування маршруту, використання застарілих топографічних карт та можливість впливу людського фактору на точність вимірювань.

Маршрут вибирають таким чином, щоб він забезпечував швидкий, а в бойовій обстановці і скритий вихід до вказаного пункту і був з мінімальною кількістю поворотів. При виборі маршруту необхідно звертати увагу на наявність доріг, просік, ліній електропередач та інших лінійних об'єктів. І якщо вони проходять приблизно в напрямку руху, то їх треба включати в маршрут.

Орієнтири вибирають з урахуванням часу доби, пори року, стану погоди. Орієнтирами можуть бути місцеві предмети, які добре можна впізнати на місцевості (споруди баштового типу, перехрестя доріг, просік, мости, шляхопроводи, геодезичні знаки).

Сучасне програмне забезпечення дозволяє, використовувачи спеціальні навігаційні програми, які є у загальному доступі, здійснювати планування оптимального маршруту руху за магнітними азимутами у максимально стислі

терміни, за сучасними on-line картами, в автоматичному режимі. На кінцевому етапі, командир отримає готову схему руху за магнітними азимутами, нанесену на сучасну карту з урахуванням рельєфу та основних орієнтирів.

Таким чином, головною метою даного дослідження є обґрунтування використання сучасного програмного забезпечення при плануванні маршрутів руху за магнітними азимутами.

УДК 455.5

Марценюк І.В., командир відділення 247 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, сержант;
Лазутський А.Ф., викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, доцент

СИСТЕМА ОБЛІКУ УСПІШНОСТІ КУРСАНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ GOOGLE

Постановка завдання: удосконалити і об'єктивізувати систему оцінювання навчальної діяльності курсантів.

Мета роботи: розробка системи обліку успішності курсантів в хмарному освітньому середовищі на основі Google Docs. У даній роботі описані результати проектування і програмної реалізації універсальної системи обліку успішності, що дозволяє на основі узагальненої уніфікованої математичної моделі згенерувати бально-рейтингову систему, яка здатна задовольнити потреби всіх учасників освітнього процесу.

Результати. Генератор бально-рейтингової системи (ВРХ) являє собою документ Google Таблиці з інтерактивними елементами, створеними з використання мови для автоматизації роботи з онлайн-додатками GoogleAppsScript. Передбачено три етапи роботи.

На підставі здійсненого дослідження розроблена система обліку успішності курсантів в хмарному освітньому середовищі на основі сервісів Google, яка забезпечує підготовку різних бально-рейтингових систем на базі єдиної математичної моделі. В процесі виконання роботи в рамках сформульованих завдань було зроблено наступне:

1. На підставі проведеного аналізу різних інформаційних джерел, були виявлені і проаналізовані існуючі підходи до оцінювання навчальної діяльності у вузі, серед яких була обрана бально-рейтингова система, яка сприяє підвищенню рівня самоорганізації самостійної навчальної діяльності курсанта.

2. В результаті оцінки функціональних можливостей і інструментальних засобів різних хмарних сервісів з точки зору організації управління навчальним процесом, був обгрунтований вибір Google Діску як найбільш універсального і повноцінного хмарного сховища.

3. Продемонстровано можливість побудови універсальної математичної моделі обліку успішності в GoogleDocs, здатної забезпечити для викладача гнучкість щодо побудови системи.

4. Відповідно до технічного завдання проведена розробка системи обліку успішності курсантів в хмарній освітньому середовищі на основі Google Таблиць з використанням мови для автоматизації роботи з онлайн додатками GoogleAppsScript.

5. Розроблено інструкцію для викладачів щодо застосування системи обліку успішності курсантів при використанні хмарних сервісів Google, а також наведені приклади побудови бально-рейтингових систем на її основі. Таким чином, слід вважати, що результати розробки відповідають всім вимогам технічного завдання, поставлена мета досягнута.

УДК 355.4

Мирошніченко О.В., курсант 237 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Савін А.А., старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ТАКТИКА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ МИРОТВОРЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

Реалії сучасного світу змушують військові формування багатьох країн брати на себе такі функції, які вони до цього часу ніколи не виконували. Це, зокрема участь в миротворчих операціях і боротьба з тероризмом.

Наша держава, як член ООН та ОБСЄ, усвідомлюючи свою відповідальність у справі підтримання міжнародного миру і безпеки, бере активну участь військовими підрозділами і цивільним персоналом у миротворчій діяльності під егідою ООН та інших міжнародних організацій. Роль миротворчої діяльності у забезпеченні національної безпеки, зміцненні міжнародного авторитету України як демократичної суверенної держави, розвитку її Збройних Сил і інших військових формувань має тенденцію до постійного зростання.

Це обумовлено низкою об'єктивних причин, головними серед яких є:

- активна участь України у розбудові нової системи європейської безпеки, що ґрунтується на пріоритеті політичних, економічних і дипломатичних засобів перед воєнними, у тому числі визначений керівництвом нашої держави курс на повноправну участь у оновленій Організації Північноатлантичного Договору (НАТО);

- нагальна потреба в об'єднанні та координації зусиль міжнародної спільноти для відповіді на нові виклики й загрози шляхом зміцнення наявних та створення нових механізмів запобігання негативним явищам і врегулювання криз;

- необхідність прискорення розвитку Воєнної організації України (ВООУ), що вимагає використання світового досвіду і знань, набутих в цій сфері як іншими державами, так і Україною.

Відбуваються суттєві зміни у спектрі загроз для національної безпеки України. Якщо на початку часу існування незалежної України найбільш небезпечними вважалися масштабні зовнішні загрози, то реалії сучасності вказують на збільшення небезпечності внутрішніх кризових ситуацій, багато в чому схожих на ті, з якими доводиться зіштовхуватись під час проведення міжнародних миротворчих операцій (ММО). Тому вивчення досвіду миротворчої діяльності Збройних Сил України, НГУ та Міністерства внутрішніх справ України має важливе значення для національної безпеки держави. Тим більше, можна зазначити, що в Законі військовослужбовці Національної гвардії України можуть залучатися для участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки в складі миротворчого персоналу або миротворчого контингенту.

УДК 355.7

Ніколаєвський А.А., курсант 217 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ БОЙОВОГО ПАТРУЛЮВАННЯ

В роботі розглядаються основні характеристики бойового патрулювання, етапи проведення та завдання. Визначено особливості, основні організації та принципи проведення. Окреслено хід дій командира з планування бойового патрулювання.

Патрулі класифікуються відповідно до характеру призначеного завдання, поділяючись в основному на два типи – бойові і розвідувальні. Бойовим

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

патрулям зазвичай надається завдання, що передбачає можливий контакт з противником. Саме тому бойовий патруль більш потужний і краще озброєний, ніж розвідувальний.

Завдання, що ставляться бойовому патрулю: знищення військ, озброєння чи споруд противника; захоплення документів, озброєння чи об'єктів противника. Бойові патрулі застосовуються як в наступальних, так і в оборонних операціях. Бойові патрулі можуть завдати шкоди противнику, встановити чи підтримувати контакт з союзними військами чи силами противника, заборонити противникові доступ до особливо важливих місцевостей, випробувати позиції противника та захистити від засідки. В якості другорядної задачі вони збирають та повідомляють інформацію про противника та місцевість.

П'ять важливих елементів організації бойового патруля включають в себе планування, розвідку, безпеку, контроль та здоровий глузд. Планування є одним із найважливіших елементів організації патруля, адже командир перед тим як поставити завдання своєму особовому складу необхідно чітко визначитися з наявними силами, ресурсами та порядком виконання завдання. На даному етапі розпочинається оцінка ситуації, визначення необхідних дій для досягнення цілі, чітке установлення порядку командування військами, обирається найбільш вигідний та доцільний для патрулювання маршрут. Все це проводиться не лише серед командирів, але й серед усього особового складу, з наявністю добре налагодженої системи зв'язку, де необхідно дослухатись до думки кожного, раціонально розподілити пріоритети та виключити пропущення будь-яких важливих питань. Завершаючи цей етап, остаточне рішення приймає командир, проте вже з урахуванням всього сказаного особовим складом.

При організації бойового патруля командир повинен тісно співпрацювати з сусідніми підрозділами, чітко встановити пункти пропуску, для надання допомоги, визначити сектори ведення вогню та маршрути патрулювання, встановити контакт за допомогою засобів зв'язку та порядок допомоги один одному у разі виявлення противника.

Організуючи патруль для руху, командир визначає формування, в якому патруль рухатиметься до зони виконання завдання, розташування підрозділів, команд та осіб у формуванні. При планування бойового патруля, командир повинен враховувати наступні фактори:

- ймовірність контакту з ворогом;
- місцевість, погоду, рослинність та видимість;
- відведений час патрулю для виконання своєї задачі та повернення до району розташування союзних підрозділів.

УДК 355.43

Ніколаєнко О.С., курсант 3 курсу факультету телекомунікаційних систем та мереж Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, сержант; **Курило О.М.**, курсант 3 курсу факультету телекомунікаційних систем та мереж Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, солдат

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИКИ ДІЙ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПІД ЧАС НЕСЕННЯ СЛУЖБИ НА БЛОКПОСТАХ

Під час проведення операції Об'єднаних Сил (далі – ООС) особовий склад підрозділів Національної гвардії України (далі – НГУ), правоохоронних органів та інших військових формувань України залучається до виконання службово-бойових завдань на блокпостах. З метою належної організації роботи блокпосту, запобігання людських втрат, особовий склад та керівник підрозділу, які залучаються до несення служби на цих об'єктах, повинні мати чітку уяву про облаштування блокпосту, організацію роботи і правила, яких потрібно дотримуватися під час несення служби на блокпосту.

У лютому поточного року Верховна Рада України підтримала за основу і в цілому законопроект № 2466 про визнання таким, що втратив чинність закон України "Про Стройовий статут Збройних сил України", проте президент наклав вето на цій законопроект. Отже, положення Стройового статуту Збройних Сил України вважаються діючими і не містять норм щодо носіння зброї, зокрема, автомата на блокпості. Згідно зі Стройовим статутом можливо три положення носіння автомата: «на ремінь», «на груди», «за спину».

Як показує практика, статутні види носіння зброї можуть не дотримуватись під час безпосередньої участі військовослужбовця у військових діях. У цих випадках військові фахівці пропонують інші види носіння зброї, які дозволяють швидко приготуватись до стрільби та відкрити вогонь. Ці види носіння автомата в бойових умовах потребують застосування спеціальних (не штатних) ременів, які називають тактичними ременями.

Блокпост краще облаштувати у такому місці з добрим оглядом і таким розрахунком, щоби за умови потрапляння до зони видимості автомобіль не зміг повернути, з'їхати з дороги або об'їхати блокпост та уникнути нагляду з блокпосту. Основне завдання блокпосту є повне або часткове блокування в'їзду (виїзду) в окремі райони, попередження ввозу (вивозу) в них зброї, боєприпасів та інших заборонених засобів, що можуть бути використані для протиправної діяльності, демонстрація військової присутності, спостереження та збір інформації від місцевого населення, тощо.

**Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави**

Облаштування та організація несення служби на блокпостах і контрольно-пропускних пунктах є основною формою службово-бойової діяльності підрозділів НГУ, правоохоронних органів та інших військових формувань України в зоні проведення ООС. Вирішення таких завдань реалізується за рахунок чіткої організації служби та способів дій військовослужбовців, спрямованих на зниження ефективності дій противника і належне обладнання в інженерному відношенні місць несення служби з метою безпеки особового складу та осіб, що перебувають на блокпосту.

На думку В.В. Зайвого, блокпост повинен відповідати наступним вимогам:

- забезпечувати надійну стійкість перешкод руху транспорту, який використовується як таран;

- забезпечувати можливість первинного та основного огляду техніки і людей, що перетинають блокпост;

- відповідати безпечним умовам несення служби особового складу;

- забезпечувати надійну охорону й оборону;

- мати відповідні умови життєдіяльності особового складу.

Обов'язковими елементами обладнання блокпоста мають бути:

- перешкоди обмеження швидкості руху транспорту перед блокпостом;

- ділянка первинного огляду техніки і людей;

- рухомий бар'єр для перекриття входу на блокпост;

- ділянка основного огляду техніки та людей з естакадою і оглядовою вежею;

- огорожа блокпоста, що забезпечує захист особового складу від обстрілу ззовні;

- спостережні вежі;

- вогневі точки для організації надійної оборони блокпоста;

- невибухові загородження по периметру блокпосту в поєднанні із сигнальними мінами.

Бойова служба на блокпостах здійснюється безперервно. Зміна військовослужбовців спостережних постів проводиться за графіком. У разі раптового нападу бойовиків особовий склад блокпоста діє відповідно до бойового розрахунку, який щодоби доводиться до всіх військовослужбовців. Відповідно до керівних документів командир при отриманні сигналу про напад організовує кругову оборону, доповідає вищому командуванню про оперативну обстановку та вживає необхідних заходів з відбиття нападу. Особовий склад негайно відкриває вогонь з усіх видів стрілецької зброї, у секторі обстрілу якого з'являються озброєні злочинці. У першу чергу необхідно знищити бронеоб'єкти, вогневі точки противника.

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

Проаналізувавши причини та умови втрат серед особового складу НГУ, правоохоронних органів та інших військових формувань України в ході виконання службово-бойових завдань на блокпостах, ми дійшли висновку, що їх основними причинами є: відсутність їх належного інженерного обладнання, відповідних фортифікаційних споруд, непідготовленість системи вогню, відсутність захищених каналів і резервних засобів зв'язку, використання особовим складом стільникового зв'язку, низька бойова готовність військовослужбовців, поліцейських до несення служби на блокпосту, відсутність взаємодії з питань виклику вогню засобами артилерії та авіації.

Отже, на наш погляд, з метою підвищення якості організації служби на блокпостах необхідно вжити комплекс організаційно-технічних заходів.

До організаційних заходів можна віднести:

- організація посиленої підготовки особового складу підрозділів, що залучається до несення служби на блокпостах, у навчальних центрах та полігонах;

- проведення тактичних навчань з підрозділами щодо дій особового складу під час несення служби, а також виникнення надзвичайних (позаштатних) ситуацій на стаціонарних та мобільних блокпостах;

- організація служби на блокпостах у спосіб виставлення секретів;

- заборона використання засобів стільникового зв'язку на блокпостах;

- уточнення системи взаємодії штатних та доданих підрозділів з артилерією, авіацією, засобами старшого начальника, що входять до складу сил оперативно-тактичного угруповання ООС;

- заходи з тактичного маскування, обладнання хибних елементів блокпосту.

До технічних заходів відноситься:

- проведення комплексу інженерних заходів обладнання позицій, облаштування сигнальних та мінних полів;

- застосування в якості мобільних блокпостів збірно-розбірних металевих конструкцій, обшитих геотекстилем, броньованих конструкцій;

- застосування автоматизованих систем захисту периметру, які складаються із відеокамер, тепловізорів та далекомірів (Military automatic turret «Guard»);

- застосування новітніх технічних засобів на блокпостах, що дозволяють перевіряти транспортні засоби з відображенням на електронних носіях важкодоступних місць, наприклад, арочного металодетектора Garret PD 6500i, ручного металодетектора SuperScanner V, тощо.

Запровадження зазначених заходів підвищить якість несення служби на блокпостах та збереже життя і здоров'я наших захисників України.

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

Список використаних джерел

1. Зайвий В. В. Використання досвіду інженерного забезпечення бойових дій у сучасних війнах і збройних конфліктах на початку ХХІ століття / В. В. Зайвий // Війни ХХІ століття і оборонна політика держави : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. – К. : Національна академія оборони України, 2006. – С. 343–349.
2. Тактика : підручник / В. В. Вішняков, Г. А. Дробаха, А. А. Каленський, Є. Б. Смірнов. – К. : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2009. – 735 с.
3. Троцький Р. С., Решетник С. М. Особливості виконання службово-бойових завдань військовослужбовцями Національної гвардії України в зоні проведення антитерористичної операції / Р. С. Троцький, С. М. Решетник // Зб. наук. праць: військові та технічні науки № 2 (64) / Хмельницький : Вид-во Нац. академії Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького, 2015. – С. 69 – 76.

УДК 355.535

Покотило С.А., курсант 226 навчальної групи курсу №3 командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Карпенко С.І., старший викладач кафедри тактики Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЕЗПЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ

Перші нотатки про ведення *повітряної розвідки* відмічаються у китайському трактаті «Мистецтво (ведення) війни», із допомогою «летючого змія», що робився у давнину доволі великим. Із допомогою його полководець отримував відомості про тактику і маневри противника; розташування флангів, резерву, ударного корпусу, табору керівництва ворога; вид зброї, оснащення, вогневі точки, кількість воїнів тощо. Для отримання вчасної інформації садовили воїна з малою вагою на «летючого змія», який із допомогою сопілки сигналами (використовуючи як свисток) передавав обумовлені заздалегідь шифровані знаки. А для сіяння паніки серед противника — грав на сопілці мелодії заздалегідь узяті з його культури, щоб нагадати воїнам про їх домівки та родини, спонукати їх відмовитися від вступу в смертельний бій або недбало битися, що забезпечувало перевагу полководцеві.

Аналіз досвіду створення та застосування безпілотних авіаційних

***Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави***

комплексів (БАК) як за мирного часу, так і в операціях (бойових діях) під час локальних війн і збройних конфліктів кінця двадцятого – початку двадцять першого сторіч наочно підтверджують наявність значних перспектив їх подальшого розвитку, що обумовлюється: по-перше, постійно зростаючою вартістю пілотованих літальних апаратів при одночасному зростанні вартості підготовки льотних екіпажів для них в той час, як для виконання значного обсягу завдань присутність людини не завжди є обов'язковою; по-друге, боротьбою за зниження бойових втрат в пілотованій авіації в умовах наявності у конфліктуючих сторін сучасних систем протиповітряної оборони (ППО). При цьому в останні десятиріччя БАК все частіше використовуються для вирішення завдань вогневого ураження об'єктів, окремих, перш за все малорозмірних, малопомітних, рухомих важливих цілей.

БпЛА масово застосовуються у військовій справі, в першу чергу для ведення повітряної розвідки — як тактичної, так і стратегічної. Безпілотники під-класів «міні-» та «мікро-» все ширше застосовуються під час бойових дій на рівні взводу та відділення для термінового отримання інформації про противника, місцевість в районі дій, тобто для вирішення завдань військової розвідки. Провідними країнами світу стратегічні БпЛА використовуються для нанесення вогневих ударів по наземним цілям.

За характером вирішуваних завдань та призначенням БпЛА поділяються на:

- розвідувальні;
- розвідки та цілевказівки;
- радіоелектронної боротьби;
- ударні;
- перехоплювачі ПС;
- бойові;

- спеціальні (виконання функцій ретранслятора, мішені, для спостереження та моніторингу об'єктів, території).

Станом на початок російської збройної агресії проти України, Збройні сили України фактично не мали власних сучасних безпілотних літальних апаратів. Наявні на озброєнні Ту-141 «Стриж» були морально застарілі. Гостру потребу в безпілотних літаках-розвідниках спершу взяли задовольняти волонтери, адаптуючи цивільні апарати до вимог військових. Були створені, зокрема, БпЛА «Фурія», «Кажан-1», PD-1, МАРА-2М, МАРА-2П. В нашій державі розвиток даної галузі триває.

УДК 351.7

Рустамов З.Ф., курсант 248 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Пашуба А.С.**, викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ МАНЕВРЕНОЇ ОБОРОНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

В світі останніх подій, в нашій країні, актуальність оборонного бою продовжує мати одне з передових місць. Військова загроза територіально може виникнути з любого географічного напрямку, стосовно державного кордону, а кожен регіон нашої країни, має свої особливі природні умови. Виконання завдань територіальної оборони, а в свою чергу система оборони механізованого підрозділу має бути адаптована до природних складок місцевості.

Сучасна місцевість нашої держави, в більшості, це великі та невеликі міста та населенні пункти, які населені цивільним населенням. Під час організації оборонного бою в умовах постійно зростаючих міст та промислових районів, необхідно враховувати особливості місцевості, для успішного виконання бойового завдання без втрат серед мирного населення та пошкодження об'єктів народного господарства. Тому з кожним днем все більше і більше зростає необхідність застосування підрозділами маневру під час оборонного бою.

Основні складові оборонного бою, такі як система вогню, бойовий порядок, система інженерного обладнання потребують детального аналізу та доопрацювання. Основною метою вдосконалення маневрених оборони є найбільш ефективно, та повне використання бойових можливостей механізованого підрозділу, при веденні оборонного бою.

Система вогню має організовуватись в умовах дуже малої кількості орієнтирів або їх повної відсутності, що в свою чергу вплине на результати роботи командирів в здійсненні управління вогнем та підрозділами.

Бойовий порядок має організовуватись в умовах міст та населених пунктів, що в свою чергу вплине на організацію безпосередньої охорони, ведення розвідки, роботу чергових вогневих засобів, спостереження, тощо. Побудова бойових порядків може складати не лінії, а яруси, які в свою чергу перетворюються в лінії та навпаки, в процесі маневру.

Система інженерного забезпечення організується в умовах переважно

бетонних та асфальтованих поверхонь, що може вплинути на побудову бойового порядку, установку вибухових та невибухових загороджень. Установка інженерних боєприпасів потребує ретельної оцінки обстановки, так як їх застосовувати прийдеться в різних середовищах (бетон, асфальт, металеві конструкції).

Організація маневренного оборонного бою в містах, та місцевості, що до них прилягає – важлива складова підготовки та ведення оборонного бою.

УДК 355/359

Сергієнко М.Р., курсант 238 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

ВПЛИВ НАТО НА РЕФОРМУВАННЯ АРМІЇ В УКРАЇНІ

У роботі розглядаються основи взаємовідносин НАТО та України в сфері реформ оборонного характеру та програми що впроваджує НАТО серед військовослужбовців силових структур.

Основними цілями співпраці Україна–НАТО з питань реформи сектору безпеки та оборони є:

1. Сприяти трансформації та розвитку сектору безпеки та оборони України для виконання конкретних завдань як в інтересах держави, так і в інтересах забезпечення регіональної та глобальної стабільності та безпеки;
2. Сприяти розвитку Збройних Сил України для виконання оборонних завдань України та участі в міжнародних операціях та навчаннях;
3. Досягнути сумісності Збройних Сил України, інших складових сектору оборони та безпеки;
4. Використання можливостей оборонно-технічного співробітництва в інтересах розвитку Збройних Сил України та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної оборонної галузі на міжнародному ринку.

Україна приймає активну участь у процесі планування та оцінки Міжнародної програми «Партнерство заради миру».

Планування здійснюється в дворічні цикли. Ступінь досягнення цілей Партнерства щорічно оцінюється сертифікованими експертами НАТО під час оцінки виконання цілей Розділу II «Оборонні та військові питання» щорічної національної програми партнерства Україна-НАТО.

Військове співробітництво з Альянсом регулюється та здійснюється відповідно до вимог щорічних національних програм співробітництва Україна-НАТО, дворічних планів роботи Військового комітету Україна-НАТО та його річних програм імплементації, а також Індивідуальної програми партнерства між Україною та НАТО за програмою «Партнерство заради миру» та іншими

ініціативами Альянсу.

З 2000 року НАТО підтримує Україну у виконанні Програми перекваліфікації колишніх військовослужбовців, яка прагне збільшити свої шанси на зайняття цивільних осіб. З того часу 9781 особа перекваліфікована у 65 різних місцях на території України.

Учасники курсу можуть бути членами Збройних Сил, інших військових формувань (ІВФ), які:

1. Запланували звільнення з лав Збройних Сил, ІВФ протягом одного року з дати початку курсу;
2. Звільнилися з лав Збройних Сил, ІВФ протягом попередніх трьох років від дати початку курсу;
3. Звільнені з лав Збройних Сил, ІВФ протягом попередніх 10 років з дати початку курсу, з 2014 по 2020 рік, стали членами АТО/ООС і повинні бути звільнені протягом одного року від дати початку курсу або вже вийшли з лав Збройних Сил / ІВФ.

Усі перераховані вище категорії осіб повинні бути тими, хто раніше не брав участь у програмі перепідготовки та соціальної адаптації військовослужбовців Україна-НАТО або в будь-якій іншій програмі перепідготовки та соціальної адаптації.

Солдати, які бажають перекваліфікуватися, мають право на один безкоштовний курс з мовної чи економічної дисципліни.

Мовне навчання – це 400-годинний інтенсивний курс англійської мови, яке здійснюється на 2 та 3 місячних курсах.

УДК 327.51

Сікорський А.Є., курсант 418 навчальної групи факультету логістики Національної академії Національної гвардії України

ЦІКАВІ ФАКТИ ІЗ ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ НАТО

Робота присвячена дослідженню історії створення НАТО і розглядає не тільки події, які безпосередньо привели до утворення альянсу, але і деякі факти з історії західного світу, що були провісниками виникнення організації задовго до її появи.

Історія створення НАТО безпосередньо пов'язана з тими подіями, що відбувалися в світі після другої світової війни. Але спробуємо виявити корені НАТО ще глибше. Три рази з часу Французької революції за останні двісті років Європа змогла мирним шляхом змінити основи своєї безпеки. Сьогодні континент знову стоїть на порозі таких змін. Перша пост наполеонівська

архітектура європейської безпеки була розроблена на Віденському конгресі у 1815 році, що стримувала загрозу великомасштабної європейської війни на протязі 99 років. Молоді США залишились збоку, хоча за сорок років приймали участь у двох війнах з Англією.

У другий раз архітектура європейської безпеки була дещо змінена у Версалі в 1919 році. Центральну роль в цьому процесі відігравав президент Вудро Вільсон, але США поспішили відійти від участі в будь-яких структурах, створених за їх же допомогою. Цей крок сприяв послабленню Америки і призвів до трагічного відновлення загальної війни двадцять років потому. Коли у 1945 році знову настав час перегляду засад європейської безпеки, великі держави спочатку збудували систему, засновану на принципах, проголошених на Ялтинській і Потсдамській конференціях і у Статуті ООН. Але вже у 1947 році, зрозумівши, що вона не здатна стримати радянську експансію, лідери західних країн створили більш ефективну структуру колективної безпеки для мирного часу, в основу якої були покладені «доктрина Трумена», «план Маршала», атлантичне партнерство і лідерська роль Америки.

В період між 1945-1949 роками між державами Західної Європи та їхніми союзниками в Північній Америці постала нагальна проблема повоєнної відбудови економіки.

22 січня 1948 року Ернест Бевін (міністр закордонних справ Великої Британії), виступаючи в Палаті громад британського парламенту, запропонував в тій чи іншій формі союз Західних країн. Пропозиція була підтримана європейською громадою, і підписавши в березні 1948 року Брюссельський договір, п'ять держав Західної Європи, а саме: Бельгія, Люксембург, Нідерланди, Сполучене Королівство і Франція цим самим засвідчили своє рішуче прагнення створити ефективну і мобільну систему оборони і зміцнити та поглибити взаємні контакти таким чином, щоб бути спроможними протидіяти ідеологічній і політичній загрозі з Півночі.

Відтак 27-28 вересня 1948 року міністри закордонних справ держав-учасниць Брюссельського договору заснували Організацію оборони Західного Союзу.

Потім відбулися переговори між США і Канадою про створення єдиного Північного Альянсу, заснованого на гарантіях безпеки та взаємних зобов'язаннях між Європою та Північною Америкою. І вже 10 грудня 1948 року представники держав-учасниць Брюссельського договору США і Канади розпочали у Вашингтоні переговори про укладання Північноатлантичного договору. Держави-члени Брюссельського договору запросили Данію, Ісландію, Італію, Норвегію і Португалію взяти участь у цьому процесі. Наслідком цих переговорів стало підписання 4 квітня 1949 року Вашингтонського договору, що започаткував спільну систему безпеки, засновану на партнерстві цих країн. 12 березня 1952 року першим генеральним секретарем НАТО було обрано

лорда Ісмея з Великобританії. У 1952 році до договору приєдналася Греція і Туреччина. ФРН вступила до Альянсу у 1955 році, а Іспанія у 1982 році.

НАТО було створено як союз незалежних держав об'єднаних загальною зацікавленістю у збереженні миру та захисті своєї свободи на засадах політичної солідарності, забезпечення адекватної оборони з метою утримання і, у випадку необхідності, відведення будь-якої форми розв'язання проти них агресії. Створений у відповідність із статтею 51 Статуту ООН, яка підтверджувала невід'ємне право держав на індивідуальну або колективну оборону, Північноатлантичний Союз є співтовариством вільних держав, єдиних у своїй рішучості зберегти власну безпеку, на засаді надання один одному взаємних гарантій, та забезпечення стабільних відносин з іншими державами.

УДК 355.426

Солоненко П.Д., курсант 237 навчальної групи курсу №2 командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат;
Белашов Ю.О., старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРІАНТІВ ДІЙ ЗАСЛОНУ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ

Національна гвардія України, що входить до складу МВС України, виконують різноманітні завдання, покладені на них Верховною Радою України та Урядом нашої незалежної держави.

Відомо, що однією з основних функцій Національної гвардії України (далі – НГУ) є участь у спеціальних операціях із знешкодження озброєних злочинців, припиненні діяльності не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій на території України, а також у заходах, пов'язаних із припиненням терористичної діяльності, а також участь у розшуку, переслідуванні і затриманні осіб, взятих під варту, осіб, засуджених до позбавлення волі або арешту, які втекли з-під варті. Виходячи з цього, одне з основних завдань, визначених законом, є розшук і затримання осіб, які вчинили втечу з під охорони і злочинців.

Для ведення розшуку осіб, які здійснили втечу з-під охорони (засуджених, підсудних, заарештованих), злочинців та їх затримання надсилаються розшукові військові наряди. Одним з таких є заслон.

На даний час при виконанні завдання щодо розшуку та затримання злочинців в нормативно-правовій базі, не достатньо чітко регламентована тактика дій розшукових нарядів. Це негативно впливає на оперативність та ефективність

виконання завдань в цілому.

Таким чином, потребують подальшого удосконалення теоретичні положення щодо тактики дій розшукових військових нарядів під час виконання завдань з розшуку та затримання злочинців. Одним з напрямів подальшого удосконалення зазначених положень може бути обґрунтування варіантів дій заслону під час виконання службово-бойового завдання.

УДК.351.74

Тихончук О.С., курсант 238 навчальної групи курсу № 1 командно-штабного факультету Національної гвардії України Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Росляков О.В.**, старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки командно-штабного факультету Національної гвардії України Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ СИЛИ, СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ТА ЗБРОЇ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВ СВІТУ

На сьогодні Україна продовжує стратегічний курс на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, про що були внесені зміни у Конституцію України (ст. 85, 102, 116), а саме визначено повноваження Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України стосовно забезпечення виконання даного курсу. Особливості сучасного етапу інтеграції України до Європейського Союзу та НАТО полягають у створенні необхідних умов для такого членства. Однією з таких умов є наближення Національної гвардії України за показниками управління, підготовки, технічного оснащення та матеріального забезпечення до стандартів, установлених для аналогічних формувань відповідних держав-членів ЄС та НАТО, в тому числі у сфері охорони громадського порядку.

Сьогодні актуальним є пошук та запровадження європейських підходів у сфері застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї правоохоронними органами під час виконання завдань з охорони громадського порядку, побудови моделі та градації дій відповідно до стандартів, принципів та норм, які вироблені у світі. Важливе теоретичне та практичне значення на цьому шляху має досвід правоохоронних органів інших країн Європи та світу, знання порядку та умов застосування сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї під час забезпечення охорони громадського порядку. А, як ми знаємо, одною із завдань НГУ є охорона громадського порядку та забезпечення

громадської безпеки, що в сою чергу визначено в основних функціях, а саме охорона громадського порядку, забезпечення захисту та охорони життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян (Закон України «Про Національну гвардію» ст. 1,2).

Патрульні та кінологічні підрозділи Національної гвардії України з 1 серпня 2019 року почали залучатися до самостійного виконання завдань служби з ОГП, а з початком введення карантину на території України з березня 2020 року виконують завдання щодо дотримання санітарного режиму в містах країни. Під час виконання завдань військовослужбовці НГУ можуть стикатися з правопорушеннями, які здійснюють особи з агресивною поведінкою, що в свою чергу вимагає від військовослужбовців НГУ, застосування відповідної сили з метою припинення правопорушення, відновлення правопорядку, а також необхідної особистої безпеки та безпеки громадян. У зв'язку з цим виникає потреба пошуку шляхів досягнення розумного балансу між необхідністю захисту прав людини на життя і здоров'я та забезпечення інтересів держави і суспільства, між існуючими повноваженнями військовослужбовців НГУ, що стосуються застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї під час виконання завдань служби з ОГП, з використанням та запровадження європейських підходів та досвіду зарубіжних країн.

Метою дослідження є вивчення досвіду умов та порядку застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї правоохоронними органами зарубіжними країнами, технік, методик та моделей застосування сили, а також шляхів його використання військовослужбовцями Національної гвардії України під час виконання завдань служби з ОГП та в майбутньому створення моделі застосування сили з дотримання вимог законодавства України.

УДК 323.283

Третяк Д.В., курсант 1-го курсу Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ГІБРИДНА ВІЙНА В УКРАЇНІ. ХАРАКТЕРНІ РИСИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Одним із авторитетних фахівців в області вивчення сучасних війн і озброєних конфліктів на заході вважається Мері Калдор, яка формулює три характерні риси феномену "нових війн":.

По-перше, усі вони мають політичний характер, навіть ті з них, які ведуться структурами організованої злочинності або які є масовим порушенням прав людини (насильство проти цивільного населення). В умовах сучасного

*Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави*

глобалізованого суспільства важливу роль в справі мобілізації населення на активні дії належить електронним засобам масової інформації – передусім телебаченню і радіо;

По-друге, сама війна є формою політичної мобілізації населення. Метою "старих війн" між державами було, кажучи словами Клаузевіца, "підпорядкувати супротивника своїй волі". Це досягалося військовими засобами, мобілізацією економіки і населення на ведення війни. У "нових війнах" метою є мобілізація населення, головні зусилля прямують не стільки на насильство, скільки на "розширення мережі екстремізму". Загальна стратегія полягає в "встановленні контролю над територією політичними засобами, а військові засоби використовуються для того, щоб знищити, вислати або змусити замовкнути тих, хто може перешкодити цьому";

По-третє, формування цими війнами типу економіки. Нові форми насильства стають універсальними для всього світу завдяки "крайнім формам глобалізації" – світовим процесам, що супроводжується крахом національних економік, і нездатністю урядів підтримувати національні збройні сили. В результаті, "нові війни" дуже важко вести і вкрай важко завершити. Вони поширюються за допомогою біженців і переміщених осіб, за допомогою кримінальних мереж і за допомогою вірусу екстремізму, який вони ж поширюють. У "нових війнах" немає чітких перемог або поразок, оскільки сторони існують політично і економічно завдяки постійному насильству. Війни підточують механізм держави, підривають залишки виробничої бази, руйнують систему внутрішньодержавної безпеки і заохочують розгул злочинності.

На початку XXI століття у військовій науці з'являється концепція гібридних війн, що описує новітню війну як комбінацію конвенційних, іррегулярних й асиметричних засобів, які включають постійну маніпуляцію політичним та ідеологічним конфліктом, а також залучення сил спеціальних операцій і конвенційних збройних сил, агентів розвідки, політичних провокаторів, представників медіа. Застосовуються у таких війнах й економічний шантаж, кібератаки, проксі-сервери і сурогати, пара-військові, терористичні і кримінальні елементи тощо.

Незважаючи на широке використання наукового терміну «гібридна війна», до цього часу немає однозначного визначення цього поняття. Найчастіше використовується синтетичне, інтегративне визначення, що включає як активні військові дії з використанням спеціального озброєння (метою яких є фізичне знищення ворога та його людської сили), так і комплекс певних дій агресора по відношенню до потерпілої сторони, спрямованих на дискредитацію останнього в очах світового співтовариства, власного народу, розкол політичної еліти та суспільства в цілому. Подібні дії можуть нанести значно сильнішого удару ніж

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

**Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави**

військове вторгнення, оскільки їх метою є формування певних стереотипів та установок і масовій свідомості через маніпулятивний вплив. Яскравим прикладом, що ілюструє наведену тезу, є нинішня ситуація в Україні.

Слід зазначити, що гібридну війну називають війною четвертого покоління, «війною, яка сполучає традиційні та нетрадиційні форми, військові та невійськові тактики». На даний час існують різні варіанти визначення сутності гібридної війни: військова стратегія, яка поєднує звичайну війну, малу війну та кібервійну; атака з використанням ядерної, біологічної, хімічної зброї, саморобних знарядь для терористичних атак та інформаційного тиску; складна та гнучка динаміка бойового простору (battlespace), яка передбачає швидку реакцію та адаптацію учасників протистояння; сучасний вид партизанської війни, яка поєднує сучасні технології та методи мобілізації (Біл Неметт, підполковник Корпусу морської піхоти США); основний метод у асиметричній війні, яка ведеться на трьох умовних фронтах – серед населення конфліктної зони, тилового населення та міжнародної спільноти (полковник Армії США Джек МакКуен).

У публікаціях, які присвячені подіям російсько-української війни, найчастіше вживаються терміни: «гібридна війна»; комбінована війна; змішана війна; не конвенційна, нестандартна війна; кримінально-терористична війна; війна керованого хаосу або нелінійна війна.

Якими б не були терміни для позначення сучасних гібридних протистоянь, зміст, мотиви, методи цих новітніх форм міждержавної агресії залишаються приблизно однаковими. Сьогодні вже доволі точно систематизовано й описано основні ознаки такого типу протистоянь:

1) загарбання розпочинається без формального оголошення війни, часто агресор заперечує очевидні факти здійснюваної ним експансії; у результаті ані країна-жертва, ані міжнародна спільнота не можуть відкрито протистояти агресорові, натомість втягуються в тривалі й малоефективні перемовини;

2) у межах протистояння діє логіка «ні війни, ні миру», яка активно використовується для різного роду політичного тиску на учасників конфлікту і втягнутих у процеси врегулювання третіх сторін;

3) поєднуються стратегії силового захоплення і засоби інформаційного впливу;

4) вагому роль відіграють новітні тактики ведення війни, зокрема кібератаки й захоплення телекомунікаційних об'єктів;

5) «учасники бойових дій не рівноцінні у політично-правовому відношенні: з одного боку, урядові легітимні збройні угруповання, з іншого – суміш різнорідних дійових осіб: найманці, “ідейні борці” з урядовими силами, заслані загони представників третьої сторони, бойовики, терористи, кримінальні елементи»; крім того, класичні способи ведення війни

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

доповнюються терактами, партизанськими нападами тощо;

б) «бойові дії нерідко точаться на лінії зіткнення геополітичних платформ світу, кроскультурних розломів, тому врегулювання конфлікту ускладнено кроскультурними розбіжностями щодо розуміння питань війни, миру, безпеки»;

7) «ініціатором “гібридних війн”... виступають держави з тоталітарними та неоімперіалістичними режимами, які зважають на негативну реакцію світової спільноти щодо силових акцій і початок повномасштабної війни, проте у внутрішньополітичному аспекті сподіваються на “дух перемог”».

Основними складниками гібридної війни в російсько-українському протистоянні 2014–2020 років є: інформаційний, дипломатичний, економічний, конфесійний, гуманітарний, диверсійні (підривні) операції спецслужб.

УДК 355.5

Хмарно Є.Ф., курсант 248 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Ковтуненко А.В.**, викладач кафедри тактики Національної академії Національної гвардії України, майор

ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ СЛЬОЗОГІННОЇ ДІЇ СИЛАМИ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ У ВНУТРІШНЬОМУ ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ

На сучасному етапі розвитку нашої держави перед особовим складом Національної гвардії України постала проблема захисту громадського порядку та територіальної цілісності нашої держави, діючи при цьому в рамках закону.

Страйки, мітинги й рухи протесту стають звичним явищем нашого життя. Аналіз останніх подій в нашій державі показує, що оперативна обстановка, незважаючи на заходи, які вживаються, характеризується активізацією злочинного елементу. Одним з найнебезпечніших замахів на громадський порядок і громадську безпеку є масові безладдя, а також такі, що межують з ними, групові хуліганські прояви непокори або опір законним вимогам представників влади. Почастішали випадки скоєння злочинів з особливою жорстокістю, у тому числі із застосуванням холодної й стрілецької зброї, вибухових пристроїв та інших небезпечних засобів. Підвищена громадська небезпека масових безладів полягає в тому, що вона здійснюється натовпом, тобто значною кількістю людей та супроводжується, зазвичай погромами, руйнуваннями, підпалами й іншими подібними діями або виявлення збройного опору органам державної влади. Однієї тільки майстерності підрозділів

Національної гвардії недостатньо тоді, коли з-за недосконалості законодавства нею не можна скористатися. У таких випадках припинення та стабілізація суспільно-політичної обстановки і взяття її під контроль вимагає інших заходів.

Доповідь охоплює проблемні питання бойової готовності сил правопорядку, організації виконання службово-бойових завдань за умов наявності внутрішнього збройного конфлікту, законність та проблеми застосування спеціальних засобів, організації взаємодії та управління силами і засобами у ході виконання службово-бойових завдань.

УДК 623.454.835

Циванчук Д.С., курсант 259 початкової групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Ковалевський Є.П.**, старший викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ БАЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ОРГАНІВ ЗОРУ В УМОВАХ ВПЛИВУ ІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ

На сучасному етапі засоби індивідуального захисту, якими забезпечено особовий склад Збройних Сил України, за номенклатурою озброєння радіаційного, хімічного, біологічного (РХБ) захисту, не забезпечують захист органів зору від іонізуючих випромінювань, а саме від (альфа та бета) часток, які мають місце в умовах радіоактивного забруднення (зараження) місцевості, а також впливу факторів, що можуть виникнути внаслідок руйнувань (аварій) на радіаційно-небезпечних об'єктах (РНО) і місцях збереження та використання джерел іонізуючих випромінювань.

Викликає занепокоєння той факт, що в умовах впровадження сучасних зразків екіпірування не передбачається захист військовослужбовця від впливу іонізуючого випромінювання, а саме: захисту органів зору з метою недопущення виникнення променевої катаракти.

На підставі аналізу сучасної спеціальної літератури, призначеної для військових фахівців, можна дійти до висновку про те, що в ній на недостатньому рівні розкриті основні поняття про альфа і бета-випромінювання, а також приділено недостатньо уваги впливу цих випромінювань на органи зору людини. Цей аспект є одним з важливих для оцінки ступеня радіаційного ураження людини, який виконує бойове завдання в умовах радіоактивного забруднення (зараження).

Огляд існуючих засобів індивідуального захисту військовослужбовців провідних країн світу, аналіз концепції створення комплексу бойової екіпіровки військовослужбовців Збройних Сил України та існуючого стану екіпіровки військовослужбовців дозволили зробити висновок, що вони не в повній мірі відповідають вимогам сучасної збройної боротьби і не дозволяють якісно вирішувати завдання захисту військовослужбовця.

В умовах радіоактивного забруднення (зараження) місцевості пропонується здійснювати захист органів зору за допомогою окулярів-маски захисних балістичних, які завдяки своїй конструкції та властивостям матеріалів, з яких вони виготовлені, дозволяють не допустити:

- потрапляння радіоактивних речовин на слизову болонку очей та шкірний покрив навколо них, що значно полегшує проведення заходів з їх видалення під час проведення санітарної обробки;

- виникнення основної патології кришталика ока (помутніння), яка на пізній стадії свого розвитку називається катарактою.

З урахуванням того, що усі національні і міжнародні стандарти ризику, пов'язаного з опроміненням очей, ґрунтуються на відносно високому порозі доз, який застосовується на сьогодні, рекомендації щодо радіаційного захисту органу зору вимагають перегляду.

УДК 528.067.4

Шепель О.І., курсант 218 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Соломка Є.С.**, курсант 218 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Олещенко А.І.**, старший викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ СИСТЕМ ПРЯМОКУТНИХ КООРДИНАТ В УКРАЇНІ

У 70-х роках минулого століття у зв'язку з розвитком нових видів озброєння і впровадженням супутникових та комп'ютерних технологій національні геодезичні системи відліку перестали задовольняти потреби безпеки та оборони передових країн світу. На сьогодні в Україні використовуються наступні системи координат: Система координат 1942 року (СК-42), система координат СК-63, місцеві системи координат.

1. Система координат 1942 року (СК-42) – референсна система прямокутних

**Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення
підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів
та інших військових формувань держави**

координат на площині, яка базується на використанні проекції Гаусса-Крюгера з вихідними даними:

- референц-еліпсоїд Красовського — велика піввісь 6 378 245 м, стиснення 1:298,3;

- висота геоїда в Пулкові над референц-еліпсоїдом дорівнює нулю;

- геодезичні координати Пулковської обсерваторії (центр сигналу А): широта-59°46'15,359", довгота від Грінвіча 30°19'28,318";

Вісь обертання еліпсоїда паралельна осі обертання Землі, а площина нульового меридіана визначає положення початку відліку довгот.

Державна нівелірна мережа (Балтійська система висот 1977 року) поширюється на всю територію країни. Початком відліку висот є нуль Кронштадтського футштока.

Початком координат у кожній шести градусній зоні є точка перетину осьового меридіана з екватором. Значення ординати на осьовому меридіані зони приймається рівним 500 км.

2. Система координат СК-63. Система координат 1963 року є похідною від СК-42. Різні перетворення в рамках системи СК-63 виконуються через систему СК-42. Ця система створена у період ядерного протистояння у 1950-60рр. і навмисно спотворена з метою обмеження точних відомостей для прицілювання балістичних ракет ймовірного противника.

За математичною сутністю — це та ж система Гаусса-Крюгера, тільки номенклатура базових карт масштабу 1:100 000 побудована по-іншому. Рамки аркушів розбиті по географічній сітці, а зміщення сітки кратні цілому числу мінут (одна мінута вздовж меридіана дорівнює 1 морській милі = 1 852 метрам, довжина міноти уздовж паралелі зменшується до півночі і на середніх широтах становить приблизно половину милі). При використанні GPS необхідно вносити відповідні поправки у результати вимірювань для переходу в систему СК-63.

3. Місцеві системи координат. Місцеві системи координат в основному утворені від СК-42 і СК-63 і використовуються в будівництві при винесенні проекту споруди на місцевість, а також при зйомці і складанні великомасштабних планів для проектування споруд.

Застосування існуючих супутникових навігаційних систем GPS і ГЛОНАС з метою геодезичного та картографічного забезпечення Збройних Сил України та Національної гвардії доводить, що на сьогоднішній день їх ефективно використання в діючій системі координат 1942р. ускладнене, а в багатьох випадках і взагалі неможливе. Це пояснюється такими причинами.

1. СК-42 не забезпечує на необхідному рівні точності однозначного переходу до геоцентричної системи координат, в якій функціонують існуючі

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

супутникові навігаційні системи. Середня квадратична похибка переходу із СК-42 до геоцентричної системи координат становить близько 4-5 м.

2. Невідповідність минулих і теперішніх кадастрових зйомок земельних ділянок, які були видані без належної точності вимірювань раніше, та і виконані вони були в різних системах координат – СК-42, СК-63, а також у місцевих системах координат.

3. СК-63 має значні невідповідності системі координат 1942 року. Так для створення топографічних карт масштабу 1:10 000 у цій системі використовували триградусні зони замість стандартних шестиградусних. Відповідно до цього зсув початку координат має 250 км, а осьові меридіани кожної зони перенесені на захід ще на 30'.

Виходячи із зазначеного постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання використання геодезичної системи координат» від 22 вересня 2004 р., № 1259 прийнята Державна геодезична референсна система координат УСК-2000 для проведення топографогеодезичних і картографічних робіт на території України.

Практичною цінністю впровадження в життя системи координат УСК-2000 надає можливість ефективного використання супутникових навігаційних систем а також:

1. Можливість передачі координат практично на будь-які відстані з оперативністю і точністю, яка недоступна для традиційних методів.

2. Не потребує взаємної видимості між геодезичними пунктами, зменшення їх кількості і не потребує будівництва геодезичних знаків.

3. Значне підвищення рівня автоматизації та скорочення термінів виконання геодезичних робіт на всіх стадіях, покращення організації їх виконання, особливо у важкодоступних районах і, головне, незалежність робіт від часу доби, пори року та погодних умов.

4. Можливість заміни геометричного нівелювання нижчих класів GPS-нівелюванням.

Таким чином, впровадження в життя Державної геодезичної системи координат УСК-2000 матиме практичну цінність. Вона буде використана в оборонній, космічній і транспортній галузях, геологічній розвідці, екології, а також у інших сферах.

Однак, зазначимо, що на перехідний період (до введення УСК-2000 в Україні) для обчислення координат пунктів ДГМ і створення топографічних карт залишається система координат 1942р.

Підсекція № 2.2 Актуальні проблеми зв'язку та інформатизації службово-бойової діяльності Національної гвардії України

Керівник підсекції – доктор технічних наук, доцент полковник **Іохов О.Ю.**;
Секретар підсекції – кандидат технічних наук **Новікова О.О.**

УДК 527. 6

Барабаш Ю.В., курсант 267 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії; **Воронін О.І.**, старший викладач кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії

**СИСТЕМИ НАВІГАЦІЇ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В ІНТЕРЕСАХ
УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКАМИ**

Розглянута проблема підвищення якості навігаційного забезпечення у військовій справі. Проаналізовані можливості існуючих супутникових навігаційних систем та варіанти їх застосування у військовій сфері.

Від точності, повноти та безперервності навігаційної інформації, що циркулює в системі управління військами, в значній мірі залежить ефективність застосування озброєння та військової техніки під час бойових дій.

Під наземною навігацією розуміють галузь прикладної науково-технічної діяльності, змістом якої є визначення та подальше використання навігаційної інформації для організації ефективного переміщення наземних рухомих об'єктів в єдиному координатно-часовому просторі. Навігаційна інформація – це відомості про координати об'єкта, значення його швидкості, прискорення, кутів курсу, крену та тангажу в єдиному вимірі часу. Значення координат, швидкості, кутів курсу, крену, тангажу отримали назву навігаційних параметрів або навігаційної інформації.

Види навігації: автомобільна, астрономічна, повітряна, інерціальна, інформаційна, космічна, морська, радіонавігація, підземна та супутникова навігація.

Супутникова система навігації – комплексна електронно-технічна система, що складається із сукупності наземного і космічного устаткування, призначена для визначення місця розташування (географічних координат і висоти) і часу, а також параметрів руху. Принцип роботи супутникових систем навігації заснований на вимірюванні відстані від антени на об'єкті (координати якого необхідно отримати) до супутників, положення яких відомо з великою точністю. Метод вимірювання відстані від супутника до антени приймача

заснований на визначеності швидкості поширення радіохвиль. Для здійснення можливості виміру часу розповсюдженого радіосигналу кожен супутник навігаційної системи випромінює сигнали точного часу, використовуючи точно синхронізовані з системним часом атомний годинник. При роботі супутникового приймача його годинник синхронізується з системним часом, і при подальшому прийомі сигналів обчислюється затримка між часом випромінювання, що містяться в самому сигналі, і часом прийому сигналу. Володіючи цією інформацією, навігаційний приймач обчислює координати антени. Всі інші параметри руху (швидкість, курс, пройдена відстань) обчислюються на основі вимірювання часу, який об'єкт затратив на переміщення між двома або більше точками з певними координатами.

Основними системами глобально навігації є:

1. GPS, Система глобального позиціонування (англ. *Global Positioning System*) – система NAVSTAR, розроблена на замовлення військового відомства – Управління Оборони США. Основою системи є 24 супутники NAVSTAR (Navigation Satellite Time and Ranging), що працюють в єдиній мережі, які знаходяться на шести різних кругових орбітах розташованих під кутом 60 один до одного таким чином, щоб з будь-якої точки земної поверхні було видно від чотирьох до дванадцяти таких супутників. На кожній орбіті знаходиться по 4 супутники, висота орбіт приблизно дорівнює 20200 км, а період обертання кожного супутника навколо землі дорівнює 12 годин.

2. ГЛОНАСС (Глобальна Навігаційна Супутникова Система) – радіонавігаційна супутникова система створена за підтримки уряду Російської Федерації. Розгортання системи у космосі буде зроблено за допомогою супутників «Глонасс-К» та «Глонасс-М» (ГЛОНАСС 2-го покоління). Координати визначаються за принципом, узятим за аналогією американської системи глобального позиціонування GPS.

3. Galileo (англ. *Galileo*) Галілео – проект супутникової системи навігації Європейського Союзу та Європейського космічного агентства знаходиться на стадії завершення.

4. «Бейдоу1,2,3» («Північний ківш») – китайська підсистема GNSS на стадії завершення.

Використання системи GPS в інтересах управління військами: використання високоточної технології наведення GPS дозволяє досягати виняткової точності влучення; забезпечує точне визначення координат місця знаходження, висоту над рівнем моря, ефективно прокладання маршрутів руху тощо.

В інтересах управління військами використовуються окремі навігаційні прилади, вимірювальні прилади, модулі GPS портативних радіостанцій та стільникових смартфонів.

Таким чином, Навігація стала невід'ємною частиною сучасності. У військовій сфері системи навігації також знайшли широке застосування. Зараз

представляється немислимим вирішення багатьох завдань без застосування навігаційних приладів. У сучасних умовах вітчизняні й іноземні військові фахівці розглядають навігацію як один з основних видів бойового забезпечення військ.

УДК 519.711.3:343.98

Вавер Д.Ю., курсант 267 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національній гвардії України; **Власов К.В.**, старший викладач кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національній гвардії України

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПІДХОДІВ ПРИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ І АУТЕНТИФІКАЦІЇ КОРИСТУВАЧІВ В ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ

Доповідь присвячена формулюванню обґрунтованих рекомендацій щодо доцільності використання існуючих способів ідентифікації і методів аутентифікації при створенні комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах, на основі аналізу позитивних рис та недоліків кожного з них.

З розповсюдженням комп'ютерних технологій все гостріше постає проблема захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах. Тому, на сьогодні актуальними є теоретичні концептуальні проекти в області захисту інформації та їх практичне застосування безпосередньо в конкретних інформаційно-телекомунікаційних системах.

Створення єдиної, керованої системи безпеки є однією з умов для існування сучасної інформаційно-телекомунікаційної системи. Управління доступом – один із методів захисту інформації, який регулює та санкціонує доступ до інформаційних ресурсів системи, для якої розробляється комплексна система захисту інформації. Методи і системи захисту інформації, що спираються на управління доступом, включають наступні функції захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах:

- ідентифікація користувачів, ресурсів і персоналу системи інформаційної безпеки;
- упізнання і встановлення достовірності користувача за присвоєним логіном та паролем, що вводяться;
- надання певних ролей та повноважень, кожному окремому користувачу, що визначається засобами захисту інформації і є основою інформаційної безпеки більшості типових моделей інформаційно-телекомунікаційних систем;
- протоколювання всіх дій користувачів на ПЕОМ, інформаційна безпека яких захищає інформаційні ресурси від несанкціонованого доступу і відстежує

всі транзакції користувачів у системі.

Управління та розмежування доступу до їх ресурсів є одним з важливих аспектів інформаційної безпеки. Це може бути реалізовано за рахунок ідентифікації користувачів.

На основі аналізу загроз інформаційній безпеці та існуючих засобів ідентифікації та аутентифікації користувачів інформаційно-телекомунікаційних систем, можна впевнено сказати, що парольний захист на сьогодні є одним із найпоширеніших способів захисту інформації від несанкціонованого доступу як в окремих комп'ютерах і системах, так і в мережах розподілених систем. Проте без використання інших механізмів захисту парольний захист не є надійним, оскільки не може забезпечити потрібного захисту. Слід зауважити, що останнім часом все більше набувають популярності дорогі системи ідентифікації, які використовують біометричні характеристики людини при розв'язанні задачі доступу до інформаційно-телекомунікаційних систем.

Щодо вибору системи ідентифікації безпосередньо в кожній окремій ситуації, власник інформаційно-телекомунікаційних систем повинен: об'єктивно оцінити співвідношення цінності інформації, що захищається, та вартості програмно-апаратного забезпечення ідентифікації/аутентифікації. Але безперечною порадою є обов'язкове використання комплексної системи ідентифікації, яка поєднує декілька підходів до вирішення задач доступу до інформаційних ресурсів комп'ютерних систем.

УДК 335.351

Височина Л.Р., курсант 266 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, сержант; **Новикова О.О.**, доцент кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук

ПОБУДОВА МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ВЕКТОРУ ПРАВОПОРУШЕНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ЗАДАЧ ПІДРОЗДІЛАМИ НГУ

Одним з обов'язків Національної гвардії України (НГУ) згідно із Законом України «Про Національну гвардію України» є участь в забезпеченні громадської безпеки та охорони громадського порядку, в тому числі під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій та інших масових заходів.

З метою забезпечення раціонального розподілу сил і засобів підрозділів НГУ по найбільш важливих об'єктах населеного пункту при виконанні правоохоронних задач потрібно мати інформацію про можливу кількість правопорушень за часом та за місцем.

Отримати таку інформацію можна за допомогою математичного моделювання.

Всі можливі правопорушення можна подати вектором, що складається з окремих типів правопорушень (наприклад, хуліганства, крадіжки, розбійні напади тощо). Для кожного типу правопорушень формується перелік показників (ознак), які являють собою непорівнянні величини (наприклад, площа об'єкта охорони, протяжність вулиць, кількість театрів, щільність населення тощо).

Між показниками і кількістю правопорушень відповідних типів існує статистичний зв'язок. За допомогою багатofакторного дисперсійного аналізу можна вимірювати коефіцієнти кореляції (r_{ij}) значень випадкових розмірів-ознак (x_j) багатомірних об'єктів. Заздалегідь перед вимірюванням r_{ij} потрібно провести центрування і подальше нормування значень показників.

Для невеликого інтервалу прогнозування зміни значень досліджуваних показників можна подати в лінійному наближенні для кожного об'єкта охорони в населеному пункті таким виразом:

$$\bar{y}_i = \sum_{k=1}^n r_{ik} \bar{x}_k + e_i$$

де $i, k = 1, \dots, m$ – номер компоненти вектора правопорушень на об'єкті охорони; r_{ik} – коефіцієнти кореляції ознак i та k ; \bar{x}_k – оцінка середнього значення k -ї ознаки; $j = 1, \dots, n$ – номер об'єкта охорони населеного пункту.

Для перевірки значимості моделі застосовується критерій Фішера.

Результати перевірки моделі для одного показника – кількості хуліганств – подані на рис. 1 для всіх об'єктів охорони населеного пункту.

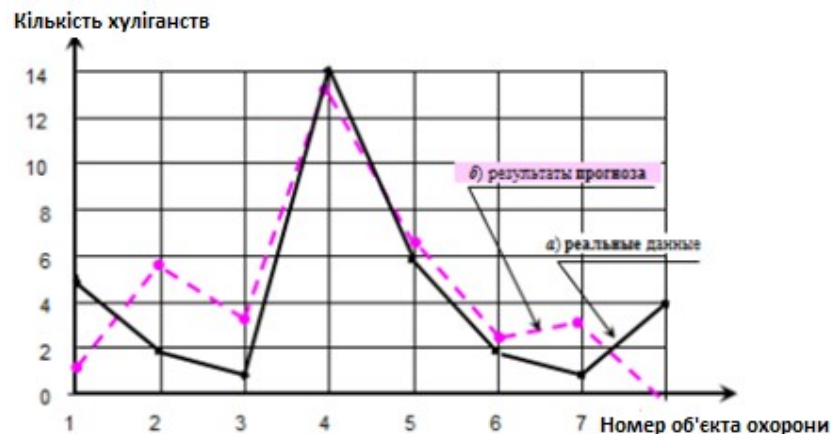

Рисунок 1. – Кількість хуліганств, скоєних на об'єктах охорони населеного пункту

Отримана математична модель вектору правопорушень дозволяє отримати очікувану кількість різних правопорушень і забезпечує раціонального розподілу сил і засобів підрозділів НГУ по найбільш важливих об'єктах населеного пункту при виконанні правоохоронних задач.

УДК 621.391

Дзюбаненко Є.В., курсант 267 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Глущенко М.О.**, старший викладач кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ЗНИЩЕННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ

Розглянуті новітні засоби знищення безпілотних літальних апаратів провідних країн світу. Проведено порівняльний аналіз сучасних засобів протидії безпілотним летальним апаратам.

В зоні проведення ООС на Сході України продовжуються польоти безпілотних літальних апаратів (БПЛА) для ведення розвідки в інтересах артилерійських підрозділів як незаконних збройних формувань так і підрозділів російських збройних сил. Відомі факти, коли після обльоту БПЛА через нетривалий час були здійснені обстріли позицій підрозділів Збройних Сил України з артилерійського та танкового озброєння. Виходячи з цього боротьба з БПЛА являється одним із пріоритетних завдань.

На сьогоднішній день жодна держава не готова протистояти спланованим атакам БПЛА. Традиційні види озброєння протиповітряної оборони (ППО) розраховані на великі і віддалені цілі, в той час як сучасна лінійка безпілотників складається з нано-, мікро- і міні-апаратів, що літають на малих висотах.

Рекомендації щодо боротьби з БПЛА можна розділити на дві групи: організаційні та технічні заходи, а саме: розгортання в районі дії підрозділів спостерігачів, які б попереджали про появу БПЛА, здійснювали ідентифікацію та цілевказівки, маскування та дезорієнтації операторів БПЛА.

Розвиток технологій дронів ставить перед військовими завдання впровадження новітніх засобів ППО щодо протидій БПЛА. Без повноцінного захисного купола оборони, здатного протистояти будь-якого різновиду БПЛА, питання безпеки всіх об'єктів, як і їх секретності, буде провалено.

Безпілотник можна «майже вбити», якщо під час польоту порушити роботу його бортових датчиків, забити канали зв'язку передачі даних і контролю, заглушити сигнали системи GPS, від чого БПЛА стає сліпим й безпорадним. «Вбити» його по-справжньому можна тільки фізично, знищивши ракетною, снарядом зі звичайної гармати, або променем лазерної гармати. Інформаційне придушення за допомогою систем радіоелектронної боротьби стандартними, добре відпрацьованими способами, а також за допомогою новітніх електронних технологій буде застосовуватися для будь-яких без винятку безпілотників.

УДК 623.55.02

Зозуля Б.М., 258 навчальна група командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України, сержант; **Малюк В.Г.**, професор кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, доцент

**ЗАСТОСУВАННЯ ХВИЛЬОВОГО АЛГОРИТМУ
ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ ЗОНИ РОБОТИ РАДІОКАНАЛУ ЗВ'ЯЗКУ
UHF / VHF ДІАПАЗОНУ
В УМОВАХ РАДІОПРИДУШЕННЯ**

У даний час широке розповсюдження в частинах і підрозділах внутрішніх військ отримали засоби радіозв'язку малої потужності УКВ діапазону. Такі радіозасоби мають достатньо широку номенклатуру, яка задовольняє потребам системи тактичного радіозв'язку, але не відповідає вимогам щодо завадостійкості. Ефективним способом підвищення завадозахищеності каналу радіозв'язку між підрозділами Національної гвардії України в умовах радіопридушення є використання мобільних діаграмо-спрямовуючих пристроїв.

Для ефективного застосування таких засобів захисту необхідно окреслити на мапі ізолінію зони досяжності, у межах якої забезпечується радіозв'язок між командним пунктом та підрозділом Національної гвардії України.

Існуючі алгоритми обчислення ізоліній потребують повного перебору вузлів вихідної регулярної сітки, що обумовлює їх високу трудомісткість.

Розглядається алгоритм побудови меж зони досяжності, заснований на розповсюдженні хвилі, який відповідає умовам швидкості, однозначності, не потребує обчислення значень поля в усіх точках оперативної мапи. Збільшення розмірів зони стійкого радіоприйому забезпечується за рахунок оптимальної орієнтації в кожній її точці антенного пристрою радіоприймача по азимуту і куту місця з використанням моделі каналу радіозв'язку, яка дозволяє обчислити відношення сигнал/перешкода з урахуванням просторового розташування джерел радіоперешкод і характеристик цифрованої 3D – діаграми спрямованості антени приймача.

УДК 335.351

Конюшенко О.В., курсант 268 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Фик О.І.**, доцент кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України, доктор технічних наук, доцент, полковник

ВИВЧЕННЯ ШЛЯХІВ ВПЛИВУ N1RF НА РАДІОАПАРАТУРУ БЕЗПЛОТНОГО ЛІТАЛЬНОГО АПАРАТА

При попаданні безпілотного літального апарату в електромагнітне поле виникає взаємодія конструкції безпілотний літальний апарату з полем. Електронне обладнання, розташоване всередині безпілотного літального апарату, піддається впливу двох типів небезпечних впливів: наведеним струмів і електромагнітного опромінення.

Для визначення рівнів напруг і струмів, індукованих зовнішнім електромагнітним опромінюванням в електричній проводці безпілотного літального апарату необхідно встановити електромагнітну обстановку всередині апарату. Враховуючи складну геометричну форму внутрішнього простору безпілотного літального апарату, потрібні значні обчислювальні ресурси і аналітичні методи, які в даний час знаходяться на стадії розробки, і потребують багаторазових експериментів для верифікації. Авіаційна промисловість використовує комбінацію лабораторних випробувань, в процесі яких визначається сприйнятливість обладнання, наземних польових випробувань, призначених для вимірювання передатної функції безпілотного літального апарату, що дозволяє визначити зв'язок між параметрами електромагнітного поля зовні і всередині безпілотного літального апарату, де знаходиться електронне обладнання.

Такий підхід застосовувався і до досліджень електромагнітного імпульсу при ядерному вибуху. Передбачалося, що задачу можна представити двома складовими: екрануючі властивості планера (ϵ мірою згасання) та інтенсивністю взаємодії ЕМІ з обладнанням. Дана концепція передбачає, що електронне обладнання не має зворотної дії на конструкцію безпілотного літального апарату, що впливає, у свою чергу на його екрануючі властивості. Подібна методика має кілька недоліків:

- при наземних випробуваннях ефективності екранування неможливо встановити всі можливі шляхи проникнення випромінювання всередину безпілотного літального апарату і виконати опромінення безпілотного літального апарату знизу, хоча саме знизу відбувається його опромінення більшістю типів джерел N1RF;

- вимірювання передатної функції готового безпілотного літального апарата не надає ніякої допомоги при проектуванні, так виявлені шляхи проникнення вражаючого електромагнітного імпульсу не можуть бути усунені простим

екрануванням, а потрібні переробка всього корпусу та переміщення апаратури в ньому на що потрібні значні додаткові фінансові та тимчасовий ресурси.

Висновок: необхідно розробити методика виявлення шляхів впливу HIRF і визначення способів електромагнітного захисту на апаратуру безпілотного літального апарату на етапі його проектування з використанням пакетів електромагнітного проектування (AWR, MW інші).

УДК 004.773.6

Крещик С.В., курсант 268 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Іохов О.Ю.**, начальник кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національній гвардії України, доктор технічних наук, доцент, полковник

РОЗРОБКА ІМПРОВІЗОВАНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ВІД НАВМИСНИХ ЗАВАД ДЛЯ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ ПІДРОЗДІЛІВ НГУ

Вплив на систему управління військовими підрозділами та озброєнням шляхом ведення радіоелектронної боротьби є невід'ємною частиною сучасного протиборства будь-якого масштабу. Досвід виконання службово-бойових завдань при проведенні Антитерористичної операції на сході України та в подальшому Операції Об'єднаних Сил показав, що штатні радіозасоби, які стоять на озброєнні військ (сил), не здатні забезпечити захист від впливу засобів радіопридушення та радіорозвідки противника в умовах безпосереднього зіткнення. Аналіз можливих засобів та способів забезпечення захищеності радіозасобів показав, що одним з найперспективніших є енергетичний метод захисту. Суть цього методу полягає в створенні енергетичної переваги корисного сигналу над завадою за рахунок постановки в напрямку перешкод екранів та використання направлених антен.

Застосування енергетичного методу захисту радіоканалів від навмисних завад можливо за умов наявності екранів та направлених антен. Результати аналізу праць свідчать, що більшість розглянутих теоретичних положень не враховують реальних вимог з їх мобільності, скритності та зручності розгортання. Виконання цих вимог, як показують останні дослідження, можливо при застосуванні у якості екранів та направлених антен спеціального спорядження військовослужбовців НГУ, а саме, протиударного алюмінієвого щита у поєднанні зі антенами штатних засобів радіозв'язку UHF діапазону підрозділів НГУ.

Мета роботи – розробити імпровізовані засоби захисту від навмисних завад на основі протиударного алюмінієва щита та штатних засобів радіозв'язку підрозділів НГУ.

Для досягнення поставленої мети вирішенні такі завдання:

- проведено комп'ютерне моделювання екранів та направлених антен, які складаються з спецзасобів військовослужбовців НГУ та штатних радіозасобів УНФ діапазону;

- проведено експериментальне дослідження екранів та направлених антен, які складаються з спецзасобів військовослужбовців НГУ та штатних радіозасобів УНФ діапазону.

Таким чином, запропоновано спосіб застосування циліндричної фазованої антенної решітки в системах радіозв'язку військ (сил), придатний до практичної реалізації і здатний забезпечити захист від впливу засобів радіопридушення та радіорозвідки противника в умовах протистояння.

В процесі вирішення завдання отримані наступні результати:

- запропонований один із способів підвищення завадозахищеності каналів радіозв'язку для мобільних об'єктів підрозділів Національної гвардії України завдяки використанню нестандартних скритих мобільних екранів та направлених антен далі засобів захисту від навмисних завад;

- запропоновані засоби захисту від навмисних завад складаються з протиударних захисних щитів та штатних носимих радіостанцій підрозділів Національної гвардії України УНФ діапазону, що застосовуються при проведенні операцій в умовах обмеженого оперативного простору (міських умовах), зокрема при проведенні операцій з припинення масових заворушень;

- у процесі визначені тактико технічних характеристик засобів захисту від навмисних завад визначено, що вони мають екрануючі та направлені властивості длизько 12 dB;

До практичних здобутків, про що свідчать акти реалізації отриманих результатів, можна віднести наступне:

надані практичні рекомендації зі створення та використання екранів та направлених антен на основі протиударних алюмінієвих щитів, що дозволяє збільшити потужність сигналу у напрямку головного пелюстка більш ніж на 12 dB та зменшити дію завад до 3 dB; при цьому додаткові матеріальні витрати не потребуються. Проведено статистичні дослідження екрануючих та направлених властивостей запропонованих екранів та направлених антен, отримані емпіричні залежності оцінок значень форми діаграми направленості від зміни положень фокусу. Встановлено, що для забезпечення потрібних коефіцієнтів підсилення антени необхідно забезпечити виконання певних обмежень на відстань фокусу від дзеркала та бічне відхилення від центру фокусу. Так, при використанні одного дзеркала фокусна відстань складає 17 см з максимальним відхиленням у відстані $\pm 1,5$ см а бокове відхилення – до 3 см.

УДК 372.862

Макаров П.С., курсант 266 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національній гвардії України; **Казіміров О.О.**, доцент кафедри військового зв'язку Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, доцент

ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНЕ ОБЛАДНАННЯ, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В ПОЛЬОВИХ УМОВАХ

Оснащення сучасними системами та засобами військового зв'язку один із напрямів реалізації Концепції розвитку Національної гвардії України. Серед низки новітніх розробок, які надійшли до Національної гвардії України для управління її частинами та підрозділами, активно застосовуються командно-штабна машина КШМ Р-04К, розроблена на базі броньованого автомобіля «Камаз», командно-штабна машина КШМ Р-04КЗ, розроблена на базі броньованого автомобіля «Козак» та комплексна телекомунікаційно-інформаційна апаратна на базі автомобіля «Volkswagen».

Дані мобільні засоби управління були розроблені з урахуванням сучасних технологічних тенденцій та досвіду ведення бойових дій українськими військовими на сході нашої держави. Вони оснащені сучасними засобами зв'язку та інформатизації, а саме: короткохвильовими цифровими радіостанціями Motorola; ретранслятором Motorola; супутниковими засобами зв'язку на базі телекомунікаційного вузла Cisco; багатодіапазонними радіостанціями Harris; трансивером Vertex Standard; модемом-маршрутизатором DYNAMIX UM-S4B; маршрутизатором CISCO 881 (MikroTik RB750); комутатор Cisco Catalyst 2960; комутатором Cisco SF302-08P; комутатором Cisco Catalyst 2960-C (D-Link DGS-1100-08P); VoIP-шлюзом Cisco SB SPA112; VoIP-шлюзом Cisco SB SPA8000-G5.

Поряд з командно-штабними машинами підрозділами зв'язку також використовуватися й окремі телекомунікаційні комплекти типу: ТК-1; ТК-2; ТК-3; ТК-4.

Телекомунікаційний комплект ТК-1 – польовий маршрутизатор тактичної ланки управління з підтримкою VoIP телефонії, призначений для забезпечення відкритого телефонного зв'язку та передачі даних, є закінченим телекомунікаційним пристроєм.

Батальйонний телекомунікаційний комплект далі ТК-2 призначений для забезпечення службових осіб командно-спостережного пункту батальйону (дивізіону) або командного пункту бригади послугами відкритого телефонного зв'язку та відкритої передачі даних, а також надання телекомунікаційного ресурсу мережам спеціального зв'язку.

Центральний телекомунікаційний комплект (у контейнерному виконанні) ТК-3 призначений для комутації потоків передачі даних вузлів зв'язку, пунктів

управління тактичної, оперативної, оперативно-стратегічної та стратегічної ланок управління, забезпечення службових осіб пунктів управління послугами відкритого телефонного зв'язку та відкритої передачі даних, а також надання телекомунікаційного ресурсу мережам спеціального зв'язку. ТК-3 пристосований для використання у польових і стаціонарних умовах.

Телекомунікаційний комплект розширення (у контейнерному виконанні) ТК-4 призначений для розширення можливостей відкритої локально-обчислювальної мережі, відкритої абонентської телефонної мережі, локально-обчислювальної мережі обміну службовою інформацією та абонентської телефонної мережі обміну службовою інформацією пунктів управління тактичної, оперативної, оперативно-стратегічної та стратегічної ланок управління.

За допомогою вказаних засобів в польових умовах в стислі терміни можуть бути організовані телефонний зв'язок, відеоконференцзв'язок, документований зв'язок по супутниковим та радіоканалам.

Сучасне телекомунікаційне обладнання дозволить організувати стійкий та якісний зв'язок в інтересах управління частинами та підрозділами Національної гвардії, а також для взаємодії з іншими силовими відомствами України.

УДК 621.396

Перепелиця К.К., курсант 266 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Майборода І.М.**, доцент кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, доцент

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ АНТЕННО-ФІДЕРНИХ ПРИСТРОЇВ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА У СКЛАДІ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ЗВ'ЯЗКУ

Представлені антенно-фідерні пристрої вітчизняного виробництва товариства «Доля» та розглянуті їх основні можливості щодо використання у складі сучасних цифрових засобів зв'язку.

Враховуючи досвід проведення АТО та ООС на сході України було прийнято рішення щодо відмовлення від використання застарілих аналогових засобів зв'язку та здійснити перехід на експлуатацію сучасних цифрових засобів зв'язку, вироблених на вітчизняних або іноземних заводах та підприємствах військово-промислового комплексу відповідно до замовлень та технічних завдань ГУ НГУ.

Але, при цьому гостро постало питання щодо пристосованості цифрових засобів до умов експлуатації з урахуванням використання на рухомих та стаціонарних ПУ НГУ. Для забезпечення радіозв'язку та передачі даних в польових умовах в інтересах розгорнутого ПУ, ДПУ (оперативного штабу) НГУ

пропонується використовувати антенно-фідерні пристрої вітчизняного виробництва товариства «Доля», що дозволяють:

- забезпечення почергової роботи штатних радіостанцій броньованого та радіостанції Motorola на одну штатну антенну АШ-4;
- забезпечення УКХ радіозв'язку в діапазоні частот 136-176 МГц, 400-470 МГц при застосуванні як у стаціонарному, так і мобільному варіантах;
- організацію УКХ радіозв'язку у стаціонарному варіанті в діапазоні радіочастот 146-174 МГц та 400-470 МГц в певному напрямку;
- забезпечення УКХ радіозв'язку в діапазоні частот 400-470 МГц при застосуванні автомобільної радіостанції або ретранслятора у похідних умовах;
- підключення декількох антен (хвильовий канал, петлевий вібратор, секторні, панельні антени) з дотриманням фазових співвідношень сигналу і узгодженого опору;
- використання антен із встановленням на дахах автомобілів, рухомих транспортних засобів та інших металевих та неметалевих поверхнях;
- використання спеціальної колінеарної антени зі встановленням на броньованому автомобілі «Дозор-Б»;
- використання антен у складі антенно-фідерного тракту багатоканальних транкінгових ретрансляторів, базових радіостанцій диспетчерських служб, центральних радіостанцій, систем телеметрії і телемеханіки.

Застосування даних антенно-фідерних пристроїв дозволить ефективно використовувати сучасні цифрові засоби зв'язку в інтересах управління військами в будь-яких умовах при виконанні службово-бойових завдань підрозділами НГУ.

УДК 623.1.7

Романишин Я.А., курсант 267 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Лазарев В.Д.**, старший викладач кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗГОРТАННЯМ МОБІЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ СИСТЕМИ ЗВ'ЯЗКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ СУЧАСНИМИ ЗАСОБАМИ ЗВ'ЯЗКУ

Розглянуті питання вдосконалення систем управління процесом розгортання та згортання мобільних елементів польової компоненти структур Національної гвардії України на основі сучасних досягнень цифрових технологій.

Основу польової системи зв'язку підрозділів Національної гвардії

складають вузли зв'язку ЗКП та ДПУ. Вони призначені для забезпечення зв'язку з угрупованнями військ, які діють на ізольованому або віддаленому оперативному напрямку чи районі, завжди повинні бути готовими при виході з строю або при переміщенні КП прийняти на себе функції основного вузла в системі зв'язку та забезпечити управління в повному обсязі.

По прибуттю в район розгортання вузла зв'язку СА, апаратні зв'язку, КАЗ розміщуються розосереджено, в укриттях, (якщо район визначено заздалегідь та виділена необхідна кількість інженерної техніки для відривання укриття), проводиться ретельне маскування, приховування від усіх видів розвідки, організовується надійна охорона та оборона, встановлюється суворий порядок переміщення транспорту й особового складу.

ДПУ розміщується на досить великій ділянці місцевості та на певному віддаленні від спеціальних автомобілів керівництва. Тобто відстані між елементами вузла зв'язку та окремими апаратними значні.

Все це потребує постійного керівництва збоку начальника вузла зв'язку як самим процесом розгортання станцій та апаратних, так і набором передбачених зв'язків згідно зі схемою – наказом.

Найбільш зручним є забезпечення управління розгортанням польового вузла зв'язку за допомогою УКХ радіостанцій.

При звичайному варіанті забезпечення управління розгортанням вузла зв'язку організується одна радіомережа управління розгортанням. У цій радіомережі є велика кількість кореспондентів.

Якщо цей варіант схеми управління розгортанням вузла зв'язку реалізувати на портативних радіостанціях Моторола, то вона матиме досить громіздку структуру з великою витратою частот. Крім того кореспонденти повинні будуть постійно перемикаєти канали радіостанцій, щоб увійти до потрібних радіомереж.

Це може привести до втрати управління, оскільки багато кореспондентів можуть знаходитися одночасно на різних каналах, тобто в різних радіомережах.

Однак, якщо грамотно використати технічні можливості цифрових радіостанцій Harris RF-7800S-TR, то є можливість забезпечити стійке управління розгортанням вузла зв'язку у повному обсязі.

Технічні можливості сучасних цифрових радіостанцій Harris RF-7800S-TR дозволяють реалізувати цю досить складну схему організації управління процесом розгортання на одній робочій частоті з розділенням всіх радіомереж та забезпеченням їх одночасної роботи незалежно одна від одної. Всі кореспонденти радіомереж працюють одночасно та мають доступ тільки до відповідних рівнів управління.

Таку схему забезпечення зв'язку можливо реалізувати при складанні частотного плану програмування радіостанцій Harris RF-7800S-TR для роботи в

радіомережах TGW2. Програмування з комп'ютера здійснюється за допомогою програмного забезпечення Communications Planning Application (CPA).

У даному варіанті начальник вузла зв'язку ДПУ одночасно має голосовий зв'язок та зв'язок передачі даних з начальником штабу частини НГ та з начальниками елементів. Начальники елементів відповідно з начальником вузла зв'язку, між собою та з начальниками апаратних свого елемента. Начальники апаратних – з начальником свого елемента та між собою.

Всі радіостанції працюють на одній частоті використовуючи різні положення перемикача каналів радіостанції. Розділення радіомереж – часове, вхід до радіомереж за допомогою різних тангент, функції яких програмуються завчасно.

Крім того при використанні відповідного програмного забезпечення (наприклад Taktikal Chat) є можливість контролювати правильність розміщення апаратних вузла зв'язку в системі GPS позиціонування.

Таким чином, сучасна цифрова радіостанція Harris RF-7800S-TR, яка є на озброєнні частин Національної гвардії, дозволяє забезпечити надійне управління розгортанням польового вузла зв'язку з виконанням усіх вимог по захищеності, безпеки зв'язку, з мінімальними витратами матеріального ресурсу.

УДК 004.773.6

Сидоренко В.А., курсант 269 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Сальніков О.М.**, професор кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, доцент

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕЗЕРВНОЇ ЗАХИЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОБМІНУ ДАНИМИ ТА ПОВІДОМЛЕННЯМИ У СИСТЕМІ ОПОВІЩЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАГАЛЬНОДОСТУПНИХ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ТА ЗАСОБІВ ЗВ'ЯЗКУ

Однією з основних вимог до системи оповіщення особового складу, як складової частини системи управління угрупованням, є її захист від несанкціонованого доступу до службової інформації, тобто вона має бути скритною. Використання спеціальних засобів передачі даних у повсякденній діяльності має бути обмеженим із міркувань приховування їх наявності та технічних характеристик від засобів радіорозвідки зловмисників. В цих умовах для передачі голосових повідомлень та даних доцільно скористатись вже наявною, доступною і добре розвинутою мережею GSM-зв'язку. Цим

обумовлюється актуальність задачі захисту від несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації, яка передається за допомогою GSV-зв'язку.

Метою даної роботи є дослідження можливості забезпечення захисту від несанкціонованого доступу до інформації при передачі даних та голосових повідомлень у загальнодоступній мережі зв'язку на базі стандарту GSM.

Завданням даної роботи є розробка методики організації обміну голосовими повідомленнями та даними у системі оповіщення Національної гвардії України за допомогою мереж GSM-зв'язку.

В роботі описується розроблена в Національній академії Національної гвардії України методика організації захищеної від несанкціонованого доступу системи оповіщення особового складу НГУ, яка передбачає використання безкоштовного програмного забезпечення, зокрема OpenVPN та TeamSpeak, і мережі зв'язку стандарту GSM.

УДК 621.396.6

Скляр В.А., курсант навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Флорін О.П.**, доцент кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, доцент

РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ОБЛАДНАННЯ ПОСТА РАДІОЧАСТОТНОГО МОНІТОРИНГУ СУЧАСНИМИ ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ

Запропоновано варіант побудови підрозділу радіочастотного моніторингу, визначені його структура, функції та обладнання сучасними технічними засобами.

Серед завдань, що покладаються на підрозділи Національної гвардії України особливе місце займають завдання пов'язані з виконанням антитерористичних заходів у районні виконання службово-бойових завдань. Досвід збройних конфліктів останнього часу свідчить про неухильну залежність результату збройної боротьби від можливостей щодо дезорганізації управління військами та зброєю протиборчої сторони. Незаконні збройні формування активно використовують засоби радіозв'язку як вітчизняного та закордонного виробництва у тому числі і засоби мобільного зв'язку. Значний внесок при цьому вносять підрозділи, що здійснюють радіоелектронну розвідку (РР), що забезпечить досягнення переваги або недопущення переваги противника в інформаційній компоненті збройної боротьби, яка забезпечується радіоелектронними засобами (РЕЗ). Таким чином, питання вдосконалення та розвитку методів та засобів РР є актуальними.

Мета роботи: на основі наказів, настанов та інших нормативних

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

документів щодо організації і застосування технічних засобів радіочастотного моніторингу, використовуючи пропозиції вітчизняного і зарубіжного ринку проаналізувати можливості створення та застосування підрозділу радіочастотного моніторингу у складі бригади Національної гвардії України. Розробити рекомендації щодо обладнання поста радіочастотного моніторингу сучасними технічними засобами.

Для досягнення визначеної мети було вирішено такі часткові завдання:

1. Розкрито функції та завдання підрозділів зв'язку Національної гвардії України щодо радіочастотного моніторингу району виконання службово-бойових завдань;

2. Проведено аналіз можливостей існуючих та перспективних технічних засобів радіочастотного моніторингу;

3. Розроблено загальні вимоги та визначено специфіку виконання завдань з радіочастотного моніторингу;

4. Розроблено рекомендації щодо обладнання поста радіочастотного моніторингу сучасними технічними засобами;

У ході виконання роботи та вирішення визначених часткових завдань було розроблено пропозиції щодо структури, функцій та обладнання підрозділу з радіочастотного моніторингу сучасними технічними засобами.

Отримані результати можливо використовувати при підготовці фахівців підрозділів зв'язку та при розробці нормативної документації щодо діяльності підрозділів з радіочастотного моніторингу.

УДК 372.862

Тихенко К.В., курсант 266 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Оленченко В.Т.**, заступник начальника кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, полковник

ПОРЯДОК ТА ОСОБЛИВОСТІ НАЛАШТУВАННЯ МЕРЕЖЕВОГО ОБЛАДНАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ У ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІЙ МЕРЕЖІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Одним із основних компонентів інформаційно-телекомунікаційної мережі першочергових Національної гвардії України (ІТМ НГУ) є телекомунікаційна мережа, що призначена для створення єдиного телекомунікаційного простору територіально відокремлених пунктів управління НГУ. Базовий елемент телекомунікаційної мережі, що дозволяє успішно здійснювати обмін інформацією у ІТМ НГУ – це, у переважній більшості, мережеве обладнання

компанії Cisco.

Порядок налаштування мережевого обладнання, наприклад, комутаторів та маршрутизаторів, передбачає виконання ряду первинних та дещо складніших “тонких” налаштувань. Це можливо у результаті взаємодії користувача (фахівця зв'язку) з операційною системою Cisco IOS. Сам процес налаштування здійснюється у командному рядку CLI Cisco IOS.

Особливість налаштувань мережевого обладнання Cisco полягає у варіантах доступу до командного рядка CLI: за допомогою консолі для виконання первинних налаштувань та налаштування політик безпеки та віддаленого зашифрованого доступу за допомогою термінальних додатків з використанням протоколу SSH. У свою чергу, процес налаштування обладнання передбачає чисельні переходи між режимами доступу та підрежимами глобальної конфігурації командного рядка CLI Cisco IOS.

Висновок: мережеве обладнання компанії Cisco – це доволі складний технологічний елемент, порядок та особливості налаштування якого, чутливі до рівня підготовки фахівців зв'язку.

УДК 681.3.066

Тріль В.Ю., курсант 268 навчальної групи командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України; **Козлов В.Є.**, доцент кафедри військового зв'язку та інформатизації Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, доцент

ДІЛОВОДСТВО ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ

Подані результати розгляду історії, сучасного стану та перспектив діловодства як функції управління

Створення та розбудова Української держави ставить на порядок денний питання, пов'язані з технічним переозброєнням усіх галузей діяльності людини. Вирішення цього складного завдання має на увазі повсюдне впровадження найновіших досягнень науки та техніки, сучасних технологій у виробництво, управління, освітянську діяльність, сферу обслуговування, побут тощо.

Робота фахівців у будь-якій галузі діяльності у великій мірі пов'язана з текстами різних документів. Створення документів та організація роботи з ними є основним змістом діловодства, головною метою якого є здійснення умов, які забезпечують пошук, переміщення, архівування (при необхідності), збереження (або знищення) документів. Сучасне діловодство базується на використанні комп'ютерної техніки з дотриманням вимог і правил, встановлених законодавчими, нормативними та відповідними розпорядчими документами.

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

23 квітня 2020 р., м. Харків

Підсекція № 2.2 Актуальні проблеми зв'язку та інформатизації службово-бойової діяльності Національної гвардії України

У доповіді розглянуто питання, які стосуються основних понять діловодства, викладена коротка історія розвитку діловодства, а також сучасний етап розвитку діловодства, зокрема його стан і перспективи розвитку в Україні з урахуванням добуток інформаційних технологій.

Підсекція № 2.1 Актуальні проблеми тактики дій та бойового забезпечення підрозділів Національної гвардії України, правоохоронних органів та інших військових формувань держави....	3
Башкатова В.Є., Башкатов Є.Г. РОЛЬ І МІСЦЕ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ ВИКОНАННІ ЗАВДАНЬ З ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЖИМУ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....	3
Блінов Є.П., Романюк В.А. ЗАСТОСУВАННЯ ЛАЗЕРНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ СНАЙПЕРА.....	5
Блощцин Б.С., Назаренко О.Л. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ В УМОВАХ МІСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ.....	6
Горілий А.О., Стародубцев С.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙМАННЯ СПРАВ ТА ПОСАДИ КОМАНДИРОМ ВЗВОДУ У ПІДРОЗДІЛІ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	7
Громадський Є.О., Лисенко О.В. ПОРЯДОК ВИВЧЕННЯ І ОЦІНКИ МІСЦЕВОСТІ, ВИБІР ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ОРІЄНТИРІВ.....	9
Громадський Є.О., Саморок М.Г. ОСОБЛИВОСТІ ДІЙ ПІДРОЗДІЛУ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ ПО ЗНИЩЕННЮ ЗЛОЧИНЦІВ, ЩО ЗАХОПИЛИ БУДІВЛЮ.....	11
Дерій О.М., Лиходій О.В. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ВЕДЕННЯ ДІЙ ВНОЧІ.....	15
Дзиговський А.О., Головань О.М. ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС УСКЛАДНЕННЯ ОПЕРАТИВНОЇ ОБСТАНОВКИ.....	16
Дзісь Д.В. НЕЗАКОННІ ЗБРОЙНІ ФОРМУВАННЯ НА СХОДІ УКРАЇНИ	17
Долгих М.В., Прочухан І.С., Яковенко Є. ПРОФЕСІЙНЕ ЗДОРОВ'Я ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ.....	21
Запара О.В., Євсєєв В.О. ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ ЗАВДАНЬ І БОЙОВОГО ПОРЯДКУ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ УЧАСТІ У ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ВИНИКНЕННЯ ОКРЕМИХ ГРУП МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	23
Калітенко В.А., Гончаров Є.І. СИСТЕМА ВОГНЮ ОБОРОННОГО БОЮ, В УМОВАХ ВІДСУТНОСТІ ОРІЄНТИРІВ	24
Карпенко О.О., Повар О.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТА РОЗРОБЛЕННЯ НОВОЇ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ СТРІЛЕЦЬКИХ ТРЕНУВАНЬ ДЛЯ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	25

Кириленко І.В., Ковальов І.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ЗА МАСОВОЮ УЧАСТЮ ГРОМАНЯН.....	28
Кириллов Д.В., Власюк В.В. РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ МОЖЛИВОСТІ ВИКОНАТИ БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ ПОХІДНОЮ ОХОРОНОЮ ЩОДО НЕДОПУЩЕННЯ РАПТОВОГО НАПАДУ ПРОТИВНИКА НА ГОЛОВНІ СИЛИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ МАРШУ ПІДРОЗДІЛОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	29
Коваль В.В., Заболотний П.В., Пащенко В.В. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМ ВИЯВЛЕННЯ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ.....	31
Ковальчук Д.Ю., Фалько С.А. ВОЄННИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЛІДЕРСТВА ТА ІНІЦІАТИВИ: ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ.....	32
Коломієць І.І., Пташка С.Д. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОГО НЕСЕННЯ СЛУЖБИ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ПІДРОЗДІЛАМИ НГУ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	34
Кофанов О.О., Тробюк Д.В. ПРОФЕСІЙНЕ ВТРУЧАННЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВА РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ СКЛАДОВОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	36
Курганський І.С. ПІДРОЗДІЛИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	36
Луговий Д.В., Кузнецов О.С., Старух О.С. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З МАСКУВАННЯ ТА ЗАХИСТУ ВІД ВИСОКОТОЧНОЇ ЗБРОЇ ПІДРОЗДІЛАМИ У ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ.....	38
Макаренко П.М., Старух О.С. ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ТА ЗНЕШКОДЖЕННЯ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ.....	39
Макартецький Б.О., Голубок М.Г. НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЛАЗЕРНИХ ІМІТАЦІЙНИХ СИСТЕМ В ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬК.....	40
Март'янов Є.О., Іванченко О.В., Іванченко А.О. ПЛАНУВАННЯ МАРШРУТІВ ДЛЯ РУХУ ЗА МАГНІТНИМИ АЗИМУТАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	41
Марценюк І.В., Лазутський А.Ф. СИСТЕМА ОБЛІКУ УСПІШНОСТІ КУРСАНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ GOOGLE.....	43
Мирошниченко О.В., Савін А.А. ТАКТИКА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ МИРОТВОРЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ.....	44
Ніколаєвський А.А. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ БОЙОВОГО ПАТРУЛЮВАННЯ.....	45

Ніколаєнко О.С., Курило О.М. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИКИ ДІЙ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПІД ЧАС НЕСЕННЯ СЛУЖБИ НА БЛОКПОСТАХ.....	47
Покотило С.А., Карпенко С.І. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЕЗПЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ	50
Рустамов З.Ф., Пашуба А.С. ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНИХ ПІДРОЗДІДІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ МАНЕВРЕННОЇ ОБОРОНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	52
Сергієнко М.Р. ВПЛИВ НАТО НА РЕФОРМУВАННЯ АРМІЇ В УКРАЇНІ.....	53
Сікорський А.Є. ЦІКАВІ ФАКТИ ІЗ ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ НАТО.....	54
Солоненко П.Д., Белашов Ю.О. ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРІАНТІВ ДІЙ ЗАСЛОНУ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ.....	56
Тихончук О.С., Росляков О.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ СИЛИ, СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ТА ЗБРОЇ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВ СВІТУ.....	57
Третяк Д.В. ГІБРИДНА ВІЙНА В УКРАЇНІ. ХАРАКТЕРНІ РИСИ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	58
Хмарно Є.Ф., Ковтуненко А.В. ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ СЛЬОЗОГІННОЇ ДІЇ СИЛАМИ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ У ВНУТРІШНЬОМУ ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ.....	61
Циванчук Д.С., Ковалевський Є.П. ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ БАЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ОРГАНІВ ЗОРУ В УМОВАХ ВПЛИВУ ІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ.....	62
Шепель О.І., Соломка Є.С., Олещенко А.І. АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ СИСТЕМ ПРЯМОКУТНИХ КООРДИНАТ В УКРАЇНІ.....	63
Підсекція № 2.2 Актуальні проблеми зв'язку та інформатизації службово-бойової діяльності Національної гвардії України.....	66
Барабаш Ю.В., Воронін О.І. СИСТЕМИ НАВІГАЦІЇ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В ІНТЕРЕСАХ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКАМИ.....	66
Вавер Д.Ю., Власов К.В. АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПІДХОДІВ ПРИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ І АУТЕНТИФІКАЦІЇ КОРИСТУВАЧІВ В ІНФОРМАЦІЙНО- ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ.....	68
Височина Л.Р., Новикова О.О. ПОБУДОВА МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ВЕКТОРУ ПРАВОПОРУШЕНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ЗАДАЧ ПІДРОЗДІЛАМИ НГУ.....	69
Дзюбаненко Є.В., Глушенко М.О. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ЗНИЩЕННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ.....	71

Зозуля Б.М., Малюк В.Г. ЗАСТОСУВАННЯ ХВИЛЬОВОГО АЛГОРИТМУ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ ЗОНИ РОБОТИ РАДІОКАНАЛУ ЗВ'ЯЗКУ UHF / VHF ДІАПАЗОНУ В УМОВАХ РАДІОПРИДУШЕННЯ.....	72
Конюшенко О. В., Фик О.І. ВИВЧЕННЯ ШЛЯХІВ ВПЛИВУ NIRF НА РАДІОАПАРАТУРУ БЕЗПІЛОТНОГО ЛІТАЛЬНОГО АПАРАТА.....	73
Крещик С.В., Іохов О.Ю. РОЗРОБКА ІМПРОВІЗОВАНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ВІД НАВМИСНИХ ЗАВАД ДЛЯ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ ПІДРОЗДІЛІВ НГУ.....	74
Макаров П.С., Казіміров О.О. ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНЕ ОБЛАДНАННЯ, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В ПОЛЬОВИХ УМОВАХ.....	76
Перепелиця К.К., Майборода І.М. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ АНТЕННО-ФІДЕРНИХ ПРИСТРОЇВ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА У СКЛАДІ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ЗВ'ЯЗКУ.....	77
Романишин Я.А., Лазарев В.Д. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗГОРТАННЯМ МОБІЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ СИСТЕМИ ЗВ'ЯЗКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ СУЧАСНИМИ ЗАСОБАМИ ЗВ'ЯЗКУ.....	78
Сидоренко В.А., Сальніков О.М. ОРГАНІЗАЦІЯ РЕЗЕРВНОЇ ЗАХИЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОБМІНУ ДАНИМИ ТА ПОВІДОМЛЕННЯМИ У СИСТЕМІ ОПОВІЩЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАГАЛЬНОДОСТУПНИХ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ТА ЗАСОБІВ ЗВ'ЯЗКУ.....	80
Скляр В.А., Флорін О.П. РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ОБЛАДНАННЯ ПОСТА РАДІОЧАСТОТНОГО МОНІТОРИНГУ СУЧАСНИМИ ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ.....	81
Тихенко К.В., Оленченко В.Т. ПОРЯДОК ТА ОСОБЛИВОСТІ НАЛАШТУВАННЯ МЕРЕЖЕВОГО ОБЛАДНАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ У ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІЙ МЕРЕЖІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	82
Тріль В.Ю., Козлов В.Є. ДІЛОВОДСТВО ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ	83

**ПІДСУМКОВА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
КУРСАНТІВ, СЛУХАЧІВ І СТУДЕНТІВ**

Секція 2

**«Тактика дій та бойове забезпечення підрозділів Національної
гвардії України, правоохоронних органів та інших військових
формувань держави»**

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск: *І.Є. Морозов*

Комп'ютерне складання і верстання: *С.О. Воробйов;*
О.В. Ніконенко;

Формат 60x84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 11,24.
Тираж 50 прим. Зам. № 322

Видавець і виготовлювач Національної академії Національної гвардії України
майдан Захисників України, 3, м. Харків-1, 61001.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4794 від 24.11.2014 р.